BIJ ONS

thuis in een gezin

mei 2023

NVP

plaats voor pleeggezinnen

Redactioneel

Door Daisy Smeets

We kennen allemaal wel de uitspraak “It takes a village to raise a child”. Dit gezegde komt uit de Afrikaanse cultuur waar iedereen een bepaalde verantwoordelijkheid draagt voor de opvoeding van kinderen in de gemeenschap. In Nederland ligt die verantwoordelijkheid primair binnen het gezin, bij de directe opvoeders van een kind; maar ook hier zijn de mensen om ons heen erg belangrijk. En dat gaan we zeker zien in deze nieuwe editie van BIJ ONS, waar we inzoomen op informele steun aan pleeggezinnen.

Informele steun houdt in dat een gezin steun krijgt, maar dan geen *professionele* hulp. Denk aan een familielid dat een middag op de kinderen past of een bevriende pleegouder bij wie je regelmatig je hart kunt luchten. Een mooi voorbeeld is de Gezinsparaplu, waar Janine ons meer over vertelt. In het artikel van Lily en Flip lezen we over informele steun vanuit biologische netwerken rond het pleeggezin, zoals een opa of tante van het pleegkind. Silvia heeft een overzicht gemaakt van nog meer steuninitiatieven; wat is het toch mooi om te zien hoe onze gemeenschap zich inzet voor elkaar!

Al deze sprekende verhalen uit de praktijk laten de kracht van informele steun zien. Daarbij lezen we niet alleen wat dit doet voor pleeggezinnen: Lily interviewt een echtpaar dat zelf informele steun geeft, en in het artikel van Silvia komt het perspectief van professionals aan bod. Via prikkelende stellingen horen we hoe zij tegen informele steun aankijken en Jorien voegt toe hoe pleegouders over deze stellingen denken. Als aanvulling op deze praktische verhalen zal ik zelf een wetenschappelijk onderzoek met jullie delen. Dit doe ik in de nieuwe rubriek *BIJ ONS University*, waar ik jullie via een video meer vertel over een recent onderzoek. Deze keer bespreken we de kracht van sociale steun in situaties van stress.

En wat lees je nog meer? Zoals je van ons gewend bent, is er aandacht voor juridische aspecten. Mariska vertelt over bijzondere kosten en Chretienne schreef een artikel over pleegoudervoogdij. Natuurlijk is er ook de column van Gerdien en verder is er aandacht voor boeken. Nadat we in de vorige BIJ ONS al een boek van Jacobine van de Velde tipten, lees je nu een interview met haar, over haar nieuwe boek ‘Steen voor steen’. Ook spraken we met schrijfster Rini van Dam, die haar kind verloor via zelfdoding en hier het boek ‘Donderdagen’ over schreef. En natuurlijk zijn er de gebruikelijke lees- en luistertips, die met het oog op de vakantieperiode handig zijn om op te slaan. Of ga je dan deze BIJ ONS lezen? Heerlijk hè, dat we al vóór de zomer met een tweede nummer komen. Leuk nieuwtje: we zijn er vanaf nu driemaal per jaar!

Voor nu kun je vooruit met *dit* nummer. We wensen je veel leesplezier en een fijne zomer toe! Hopelijk is er dan ook een moment waarbij je met hulp van een familielid, vriend(in), kennis of buur een middagje voor jezelf kunt inplannen. Tijd om even op te laden zodat jij er weer tegenaan kunt. Dit soort informele steun is namelijk zó belangrijk... Dank dus aan iedereen die een steentje bijdraagt! Want: *It takes a village to raise a child.*

Enthousiaste redactieleden

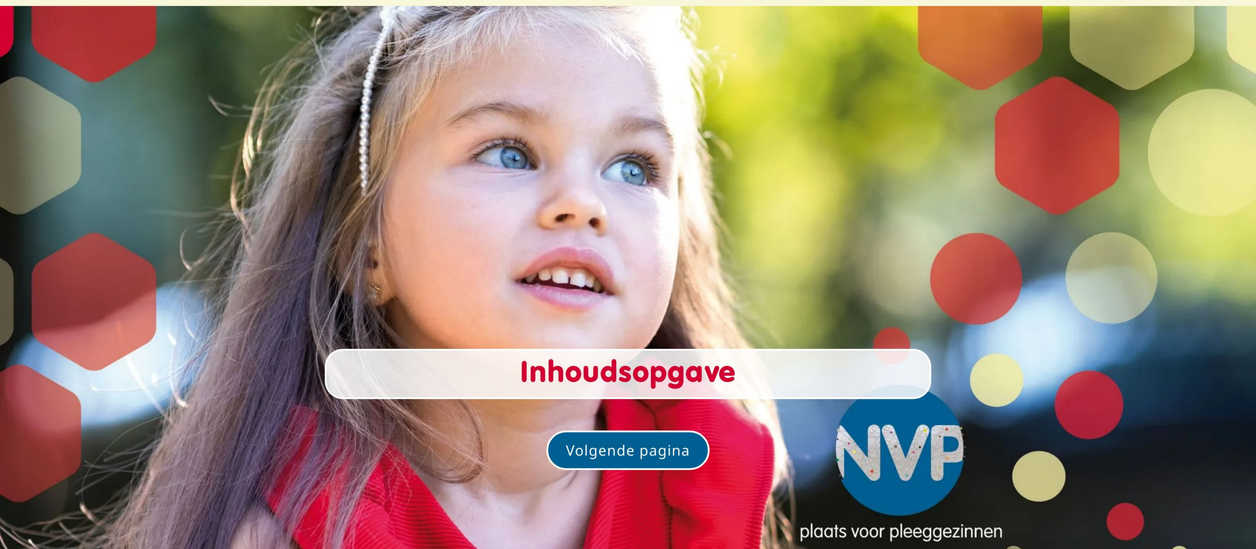
Zoals altijd wordt BIJ ONS gemaakt door een groep enthousiaste mensen die zelf betrokken zijn bij pleegzorg of gezinshuizen. Ze zorgen voor een pleegkind, zijn opgegroeid in een pleeggezin of gezinshuis, zijn gezinshuisouder, werken in pleegzorg of doen er onderzoek naar. Wil jij als vrijwilliger meewerken aan het tijdschrift, bijvoorbeeld als redactielid of fotograaf? Of wil je een bijdrage leveren met het schrijven van blogs of het delen van pleegzorgtips? Klik op de button hieronder en laat het ons weten! Je kunt ons ook mailen via bijons@denvp.nl.

Contact

Abonneren

Wil je altijd als eerste op de hoogte zijn als er een nieuw magazine verschijnt? Je kunt je gratis abonneren op het magazine!

Gratis abonnement

Inhoudsopgave

Volgende pagina

NVP
plaats voor pleeggezinnen

INHOUD

Informele steun: organiseren van wat er al is

Lees verder

Informele steun: organiseren van wat er al is

Een beetje omkijken naar elkaar en een hand uitsteken als je ziet dat iemand dat kan gebruiken. Dat is toch niet meer dan normaal? Jazeker!, is wat jouw reactie. Gelukkig vinden veel anderen dat ook, getuige het groeiend aantal initiatieven voor informele steun. Informele steun is onbetaalde hulp, verleend door familie, vrienden, buren of vrijwilligers, in tegenstelling tot formele zorg die wordt geboden door beroepskrachten.

Toch is dat niet altijd even makkelijk in de huidige tijd. We doen allemaal ons best om alle ballen, zoals werk, gezin en sociaal leven, hoog te houden. Iedereen heeft het druk. Als het dan mijlenlijks niet zo lekker gaat, willen we het liefst niet een ander daarmee belasten. Tegelijkertijd staat de jeugdzorg onder druk en komen we wel spreken van een crisis. De behoefte aan ondersteuning vanuit het eigen netwerk (van een pleeggezin) wordt daarom groter. Kan het organiseren van informele steun ervoor zorgen dat de nieuwe behoefte wordt voorzien en daarmee de druk op de jeugdzorg verminderd?

We legden drie stellingen voor aan een panel van professionals in de jeugdzorg en peilden hun mening over dit vraagstuk.

Peter van der Loo
Directeur-bestuurder Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP)

Naast dat Peter zich vanuit zijn functie bij de NVP inzet voor de pleegzorg in **Nederland**, is hij zelf (weekend)pleegouder. Ook helpen hij en zijn vrouw een 22-jarig meisje op weg naar zelfstandig wonen vanuit Kamers met Aandacht.

Hilde Gerijes
Directeur a.i. Divisie Jeugd Amarant en Manager Sterk Huis

Vanuit haar dubbele rol kent Hilde zowel de formele als informele zorg. Amarant is een zorginstelling voor mensen met een (licht) verstandelijke beperking, autisme of hersenletsel. Sterk Huis helpt bij opvoedingen en ontwikkelingsvragen, bijvoorbeeld met ambulante hulp en pleeg- en geboortezorg.

Leontine Bibo
Oprichter en directeur Stichting Buurtgezinnen

Haar ervaringen als crisispleegouder deden Leontine besluiten om met Buurtgezinnen te starten. Buurtgezinnen is een concept dat steun biedt aan gezinnen die het (tijdelijk) zwaar hebben door gezinnen uit de buurt aan elkaar te koppelen en te faciliteren. De organisatie is inmiddels door heel Nederland actief.

Stelling 1

De crisis in de jeugdhulp vraagt om een andere manier van denken en werken; informele steun is daarin cruciaal.

Leontine: "Roerend eens. Informele steun is alweer bijna jargon geworden, alsof het onderdeel is van de sector. Ik wil deze ontwikkeling eigenlijk liever nog veel ruimer zien. We moeten weer veel meer toe naar een samenleving waarin we gewoon wat meer op elkaar letten en samen zorgen, zoals kinderen opvoeden. It takes a village to raise a child. We moeten weer die pedagogisch dragende samenleving worden en dat vraagt om een heel maatschappelijke verandering. Dat is wat mij betreft het uitgangspunt en informele steun is daarin één van de antwoorden op wat er nu niet goed loopt in de jeugdzorg."

Peter: "Ik ben het ook eens met deze stelling. En ik vind het een mooie opmerking dat 'informele steun' alweer jargon is en dat we eigenlijk maatschappelijk gezien met meer aandacht naar elkaar moeten kijken. Daarbij is het wel goed dat die informele hulp vanuit verschillende initiatieven, van Handje helpen tot Kamers met Aandacht, georganiseerd wordt voor mensen bij wie een eigen netwerk niet vanzelfsprekend is. Intermediairs, om nog maar eens een andere vakterm te gebruiken, spelen daar een belangrijke rol om gezinnen bij elkaar te brengen. In informele steun cruciaal, als in het antwoord op alle vragen? Dat denk ik niet. Maar daar begint het wel mee. Daarom zou die vanzelfsprekendheid groter moeten zijn, evenals de erkenning van de positie van mensen die elkaar helpen. We hoeven niet alles te professionaliseren. Ik denk dat er verschillende fases zijn van hulpverlening waarin op een bepaald moment de beroepsmatige hulp op zijn plaats is, maar welk moment dat is, dat is de vraag."

Hilde: "Op hoofdlijnen ben ik het hier ook helemaal mee eens. Wat we nu aan het doen zijn, is niet houdbaar. We liggen met de jeugdzorg overal aan van een kunnen organiseren en betalen. Er wordt hard gewerkt aan oplossingen en informele steun is daar zeker belangrijk onderdeel van. Ik begrijp helemaal wat Leontine zegt; dat we terug moeten naar een collectieve opvoeding. Maar hoe realistisch is dat? We zijn met veel meer mensen en leven op een andere manier. Plekken die vroeger voor samenhang zorgden, zoals een kerk, zijn deels weggevallen. Mensen zijn minder betrokken in de wijk waar ze wonen. Daarmee is ook het zicht op elkaar en hoe het met mensen gaat, weggevallen. Mensen willen nog wel iets doen, maar zich daar niet per se duurzaam aan verbinden. We kloppen niet meer zomaar bij elkaar aan. Daarom is het bijna onvermijdelijk om zorg te organiseren."

Leontine: "Ik zie ook een tegenbeweging van een grote groep mensen die verlangt naar meer gemeenschapszin en graag iets voor een ander willen betekenen. Ze weten alleen niet zo goed hoe ze dat moeten aanpakken. Mensen durven misschien niet te vragen of niet zomaar hulp aan te bieden. In het uak noemen we dat randenbuyervergenheid. Georganiseerde initiatieven kunnen helpen informele steun toegankelijk te maken en vullen dan werkelijk de pijn van de kerk of verenging weer op. Buurtgezinnen is daar een voorbeeld van."

Peter: "Niet alle mensen die hulp kunnen gebruiken, durven hun vraag zomaar te stellen. Vaak omdat er toch een bepaald stigma aan kleeft zit. Ook pleegouders laten niet altijd zien dat ze overgang ontspring lastigvallen, weet ik. Daarmee zijn de organisaties van een hulpbehoefte, het vinden van de juiste hulp en het maken van de connectie belangrijke uitdagingen. Ik ben het wel met Hilde eens dat dat niet meer vanzelf gaat nu we minder dan vroeger in de gaten hebben wie er wel en niet waas in de kerk, bijvoorbeeld. Een professional kan de signaleringsrol vervullen. De hulp kan vervolgens informeel ingevuld worden. Samenwerking, bemiddeling en verbinding tussen partijen is daarom belangrijk."

Stelling 2

Pleeggezinnen en gezinshuizen verlenen zelf steun en jeugdhulp; ze hebben geen aanvullende steun nodig.

Peter: "Hier ben ik het niet mee eens. Kinderen die in de pleegzorg terechtkomen, worden complexer, het aantal professionals en het geld dat daarvoor beschikbaar is, worden minder. Dat maakt het onvermijdelijk dat er verstevenging op andere manieren nodig is. We zien dat pleegouders het heel lang zelf doen tot ze daarin hun eigen grenzen bereiken of er zelfs overheen gaan. Om de draagkracht te versterken of de draagkast te vermineren, zijn er allerlei zorgvormen die pleegouders kunnen helpen. En dat gebeurt al. Pleegzorg op zichzelf is eigenlijk een vorm van informele zorg. Die hebben we enorm geformaliseerd, maar in de basis zijn het allemaal vrijwilligers. Je ziet deskundigheidsgroei die volstjesbeoefenaars omtasten. Dat kunnen wat mij betreft heel zeer Buurtgezinnen of Buurtgezinnen."

Leontine: "Ik ben het natuurlijk niet eens met die stelling. Als pleegouder ben je gewoon kinderen aan het opvoeden. Dat is zwaar en daar kun je alle steun bij gebruiken. En ik weet een verschil. Geïnhuizen zijn beroepsopvoeders, terwijl pleeggezinnen dat niet zijn. Toch kunnen ouders in gezinshuizen soms hulp gebruiken en dat kan uitstekend informele steun zijn. Dat zouden we veel normaler moeten vinden en veel meer moeten bieden met elkaar. Dat zou volgens mij een hoop van de druk op het systeem en breakdowncijfers."

Hilde: "Ik ben het er niet mee eens. Ik ben van mening dat pleeggezinnen en gezinshuizen zeker baat kunnen hebben bij aanvullende informele steun. We nemen bij de start van nieuwe pleegouders of nieuwe gezinshuisouders altijd het eigen netwerk mee. We vragen dan of ze mensen in hun eigen netwerk hebben op wie ze een beroep kunnen doen, mocht dat nodig zijn. Ik denk dat het eigen netwerk verschillende functies kan hebben, zoals het delen van de zorg en voorkomen dat de draagkast te zwaar wordt. Daarnaast heeft het naar pleegkinderen zelf een normaliserend effect dat er wel eens iemand komt oppassen in plaats van dat er altijd een professional in je buurt moet zijn omdat je in de jeugdzorg zit. Ik heb hele mooie voorbeelden gezien bij onze gezinshuizen van wat de enorme kracht van een netwerk is. Het is heel waardevol als er familie en vrienden zijn om ondersteuning te bieden als er een (gezins)ouder ziek wordt, zodat het gezin normaal kan doordraaien. Het is niet te doen om dat allemaal professioneel te organiseren. De mensen zijn er niet, het kost veel geld en misschien nog wel belangrijker: het is voor de ontwikkeling van de kinderen erg ontregelend."

Peter: "Dat is eigenlijk ook de essentie van een gezinshuis: dat je het samen doet met je netwerk." Hilde en Leontine knikken instemmend.

Stelling 3

Informele steun voor een (pleeg)gezin of gezinshuis kan professionele hulp vervangen, mits de steunverlener, professional en het gezin samenwerken op basis van gelijkwaardigheid.

Peter: "Op zich wel. Als er informele steun is, zoals familie of buren, kan het zijn dat er minder professionele steun nodig is. Je schakelt dan pas professionele hulp in als het echt je pet te boven gaat. Informele hulp is in zekere zin al op basis van gelijkwaardigheid. Ook informele pleegouders of gezinshuizen en professionele zorgverleners zou samenwerking vanzelfsprekend gelijkwaardig moeten zijn, al hebben ze andere kennis en waardigheden. Helaas werkt dat niet altijd zo ervaren."

Hilde: "Als dat niet zo is, kun je dan nog wel spreken van samenwerking?"

Leontine: "Als er een ongelijke verhouding is, dan is het 'werken voor' in plaats van samenwerken. Informele initiatieven willen niet de verlenging zijn van de hulpverlening. Ik ben het wel echt eens met deze stelling: ik denk dat je zeker een deel van de beroepsmatige hulp kunt vervangen door informele steun."

Hilde: "Ik ben het eens, maar wel met de nuancering dat het een deel van de professionele hulp kan vervangen. Wat en hoe? Dat verschilt per situatie. Op dit moment zijn we met allerlei initiatieven aan het uitvinden hoe we de rol van informele steun kunnen versterken. Informele steun kan gebieden worden als er al professionele zorg betrokken is, maar kan ook vooraf om te voorkomen dat er professionele zorg nodig is. Gaar zou je het bijv willen inzetten."

Peter: "Er zit een grijs gebied tussen gezinnen die het met een beetje hulp wel redden en gezinnen met zware problematiek die professionele hulp nodig hebben. Hoe kunnen we in dat gebied zorgen voor de juiste verwijzing van vrijwilligers naar professionals? Een informeel, waardoor het werkt voor dat gezin?"

Leontine: "Dat is de armblde van Buurtgezinnen: zorgen voor een netwerk in de buurt voor gezinnen die tijdelijk steun kunnen gebruiken, in plaats van of naast formele zorg. Ik denk dat je het meeste uit de informele steun kan halen als je er inderdaad op die manier naar kijkt en gemeentes het preventief inzetten. Dat tijkt me ook het mooste voor iedereen, dat je kunt voorkomen dat problemen in gezinnen verergeren. Dat is wat je wil: dat kinderen gewoon thuis kunnen opgroeien bij hun eigen ouders. Op het moment dat gezinnen het moeilijk krijgen, wil je dat door informele steun zo snel mogelijk een verschil in verschaftingen worden, de draagkracht vergroten en een beroepsmatige hulp nodig hebben. Dat is het ideale plaatje. Helaas is de werkelijkheid vaak anders, dus informele steun wordt ook ingezet in gezinnen waar al hulp is. In dat geval zorgt informele steun voor normalisering en terugkeer naar het gewone leven; door sporters te organiseren of vergaanlgen te vieren. Uiteindelijk kan het dan ook bijdragen aan het afbouwen van beroepsmatige hulp."

Van de redacteur

Ik ben zelf sinds vier jaar weekendpleegouder voor een jongen van inmiddels 14 jaar. Zo'n anderhalf jaar geleden namen wij een korte periode de 20-jarige dochter van vrienden in huis om haar te helpen de overstap naar zelfstandig wonen te maken. Ik bied op deze manieren ook informele steun – al had ik dat nooit zo gezien.

Toen ik mw voorbereidde op dit onderwerp – en zelfs nog aan het begin van dit interview – voelde informele steun heel formeel. Ik zette ook een aantal initiatieven van informele steun op een rijtje voor deze editie. Ik had het idee dat het vooral over georganiseerde hulp ging. Maar dat is niet zo: informele steun gaat ook over mij. En over jou.

Zoals bij de eerste stelling duidelijk wordt, is het begrip jargon geworden. Informele steun is uit noodzaak geformaliseerd. En is begrip wel waarom. Er is minder verbinding met de directe omgeving. Contacten zijn vluchtig. Als iemand moeder vloog ik ook vaak in en uit bij het brengen en halen van mijn kind op school of opvang. Daarbuiten was ik vooral druk met het managen van onze eigen gezinsagenda. En toegeven dat het je op enig moment toch niet helemaal lukt, doet niemand graag.

Een van de moeilijkste dingen die je als mens kunt doen is hulp vragen; aangeven dat je het niet alleen kan. Daarom heb ik ook veel respect voor de ouders van onze pleegzoon, ondanks dat ze soms keuzes maken die ik lastig vind om te begrijpen. En zoals de professionals ook aangeven: soms durven mensen niet om hulp te vragen. Dus misschien is hulp bieden wel net zo moeilijk. Je gaat gevoelsmatig een grens over als je je 'bemoeit' met zaken die mensen liever niet met de buitenwereld delen.

Je hoeft je met mensen aan te melden als fulltime pleegouder of bij een van de georganiseerde initiatieven je kunt ook 'gewoon' een tijdje je familie, vrienden of buren helpen. Als jullie daar samen uitkomen, is er heel veel mogelijk. Wij hadden contact met beide ouders van het meisje dat bij ons kwam wonen. Omdat ze al 20 was, besloten ze veel zelf. Ze had ons oppascontacten van school en hulpverlening en toestemming gegeven om met hen te schakelen als dat nodig was. Ze viel voor veel zorg precies tussen wal en schip, tussen jeugd- en volwassenzorg. Eigenlijk kon ze nergens op korte termijn terecht.

Inmiddels is ze opgeëindeld tot een zelfverzekerde jonge vrouw die zelf ook om hulp durft te vragen. Ze klopte onlangs aan voor advies omdat ze wilde gaan samenwonen met haar vriend. Het contact met haar ouders is hersteld en meer dan goed op dit moment. En ze is zelfs na ruim een jaar wachttijd gestart met therapie gegaan en werden aan zichzelf te werken.

Dus als je het mij zou vragen, schroom niet om uit te reiken. Of dat nu is om hulp te vragen of hulp te bieden, het kan iets positiefs teweegbrengen. En kom je er toch zelf niet uit of heb je behoefte aan een duidelijker kader of begeleiding, neem dan contact op met een van de initiatieven voor informele zorg bij jou in de buurt.

Silvia Verhoosel

Wat vinden pleegouders van informele steun?

Volgende pagina

Wat vinden pleegouders van informele steun?

Voor dit nummer van BIJ ONS vroegen we pleegouders wat zij van informele steun vinden. Steun die binnen het gezin gegeven wordt, maar niet van professionals afkomstig is. Meestal gaat dat over steun aan pleegouders zodat zij hun taak als pleegouder goed kunnen uitvoeren. We vroegen pleegouders hoe zij over informele steun denken aan de hand van drie stellingen.

Stelling 1: De crisis in de jeugdhulp vraagt om een andere manier van denken en werken, informele steun is daarin cruciaal.

Pleegouders zijn hierover positief. Er zou eens breder gekeken moeten worden naar veranderingen in de jeugdzorg. Om na te gaan of de verandering vanuit een andere hoek kan komen dan uit de hoek van de professionele zorg. Professionele hulp is onmisbaar voor ouders en kinderen, maar informele steun kan aanvullend zijn – en soms extra helpend voor een kind. Bijvoorbeeld spelen bij oma of de buurvrouw, want dat kan een professional niet bieden.

Maar er wordt ook opgemerkt dat de crisis in de jeugdzorg vooral om geld draait en dat informele steun niet mag worden ingezet als bezuiniging.

"Informele steun kan bijdragen aan het ontwikkelen van andere zienswijzen over de zorg. Dat kan een mooie aanvulling zijn op de professionele kijk op hulp."

"Zolang we als pleegouders zelf oplossingen vinden voor crisissituaties, blijft de crisis in de jeugdzorg bestaan. Pas als het probleem nijpend wordt, zal ingegrepen worden. Tegelijk mag je kinderen en pleegouders en ouders niet laten vallen en moet je wel iets. Ik zou een crisissituatie (korte termijn) niet willen oplossen met structurele (lange termijn) maatregelen. Dan komen er nooit meer echte oplossingen. Kijk maar naar hoe problemen in de zorg zijn 'opgelost': daar hebben vrijwilligers structureel (leuke) taken van verpleegkundigen overgenomen."

"Sommige kinderen zijn het best geholpen als ze uit hun systeem gehaald worden. En sommige kinderen hebben ook meer nodig dan eens spelen bij een buurvrouw of naar oma gaan."

"Professionele steun is erg belangrijk voor kinderen met een rugzakje en ook voor hun pleegouders. Maar de ondersteuning van familie of vrienden helpt enorm!"

Stelling 2: Pleeggezinnen verlenen zelf steun en (jeugd)hulp, zij hebben geen aanvullende informele steun nodig.

Hier zijn de pleegouders die reageren het niet mee eens: mensen die zorg en hulp verlenen, pleegouders in dit geval, moeten aan zichzelf denken en hulp kunnen krijgen uit hun eigen netwerk.

"Beide vormen van hulp moeten beschikbaar zijn: zowel formele als informele steun is een voorwaarde voor goede pleegzorg."

"Het is goed als pleeggezinnen gesteund worden door hun naaste omgeving: ouders, broers, zussen of vrienden die begrip hebben voor de situatie, ook als die soms moeilijk is. En die misschien ook eens (kort) een kind kunnen opvangen. Ook steun vanuit bijvoorbeeld de kerk kan belangrijk zijn."

"Juist een zorgverlener moet zichzelf toch aandacht geven en ondersteund worden? Zoals je eerst zelf het zuurstofmasker moet omdoen in het vliegtuig. Als je zelf fit en weerbaar blijft, kun je ook voor een ander zorgen."

Stelling 3: Informele steun voor een (pleeg)gezin kan professionele hulp vervangen als iedereen op basis van gelijkwaardigheid samenwerkt.

Op het woord 'gelijkwaardigheid' reageren pleegouders positief, maar een professional die meekijkt is ook fijn. De professional kan bijvoorbeeld ook een buffer zijn tussen het pleeggezin en de biologische ouders. En de kennis en expertise van een professional willen pleegouders niet missen: dit helpt om 'moeilijk' gedrag van een kind te verklaren. Een meeleef- of steungezin kan fijn zijn, maar ook hier wordt genoemd: het mag niet als bezuiniging op de professionele zorg worden ingezet.

"Voor een goede balans zijn beide nodig: informele steun én professionele hulp."

"In veel gevallen is er iemand nodig die meekijkt en kan bepalen wat nodig is in een gezin. En die een buffer is tussen pleeggezin en de familie van een pleegkind."

"Als er een meeleefgezin is, of iets anders dat past, is dat fijn. Maar dat moet niet zijn omdat het goedkoper is. De verantwoordelijkheid voor hulp moet niet verschuiven naar pleegouders, maar blijven liggen bij de pleegzorgorganisatie."

"Het helpt als professionals het gedrag van het kind verklaren en begrijpelijk maken. Ze kunnen ook een handvat geven om ermee om te gaan en het te begrijpen."

Conclusie

Informele steun is voor veel pleegouders een welkome aanvulling op professionele zorg, zeker omdat deze zorg onder druk staat. Het is geen vervanging voor de hulp van professionals en mag zeker niet ingezet worden als bezuiniging op deze hulp.

Jorien Kruijswijk Jansen

De Gezinsparaplu

Volgende pagina

De Gezinsparaplu

De kracht van informele ondersteuning, een waardevolle aanvulling op professionele begeleiding

Aanvullen en versterken

De Gezinsparaplu zorgt ervoor dat pleegouders die in dezelfde plaats wonen elkaar weten te vinden. Zo kunnen ze elkaar gemakkelijk opzoeken en vanuit ervaringsdeskundigheid aanvullen en versterken. Informeel en laagdrempelig.

Zo eens in de zes tot acht weken organiseert de Gezinsparaplu een avond voor de aangesloten pleegouders. Tijdens de koffie gaat het gesprek de ene keer over wat er speelt bij ieder. Een andere keer wordt gekozen voor een thema. Net wat de groep/ graag wil. Serieuze gesprekken, maar ook lachen om dingen die je als pleegouder meemaakt. Soms zijn alle aangesloten pleegouders erbij, soms maar een paar. Maar één ding is steeds hetzelfde: herkenning!

Soms voelen pleegouders zich onzeker over de bezoekregeling. Anderen twijfelen hoe om te gaan met de boze buien van hun pleegkind of vragen zich af of hun biologische kinderen wel genoeg aandacht krijgen.Het is fijn erover te praten met mensen die weten hoe het is. De situatie zelf is daarmee niet veranderd, maar de tips en ervaringen van andere pleegouders kunnen helpend zijn. En soms zorgt alleen al de herkenning voor wat meer zelfvertrouwen of rust.

Informele steun binnen de Gezinsparaplu

Twee jongens die bij een alleenstaande pleegmoeder wonen, gaan elke maand een keer logeren bij een steungezin. Het geeft de moeder tijd voor zichzelf. Voor de jongens is de logeerpartij niet alleen leuk, maar het zorgt ook voor uitbreiding van hun persoonlijke netwerk. Iets wat veel pleegkinderen niet hebben, maar wel belangrijk is. Ook voor later als ze op eigen benen gaan staan.

Persoonlijke emoties, belangenverstrengeling en de veranderde verhouding tot overige kinderen en kleinkinderen maken het extra ingewikkeld om pleeggrootouder te zijn. Hoe toevallig dat in één van de Gezinsparaplu´s werd ontdekt dat er vier in dezelfde wijk wonen. Herkenning en erkenning!

Een pleegmoeder zoekt naar handvatten, hoe om te gaan met suicidepogingen van haar pleegdochter. Een andere pleegouder in het netwerk heeft dit ook meegemaakt en geeft haar tips waar ze hierover informatie kan vinden.

De Gezinsparaplu

Na een succesvolle pilotfase van drie jaar in Leusden en Amersfoort-Noord is in 2021 besloten de Gezinsparaplu uit te breiden van twee paraplu's in de regio Eemland naar negen. Er is een Gezinsparaplu in Leusden, Woudenberg, Bunschoten-Spakenburg, Soest, Baarn-Eemnes en Amersfoort is onderverdeeld in vier paraplu's. Gemeentes en netwerkorganisaties hebben zich gecommitteerd en zorgen voor financiële ondersteuning. Inmiddels zijn meer dan 50 pleeggezinnen aangesloten. De aangesloten pleegouders wonen dus altijd dichtbij. Ze kunnen elkaar gemakkelijk opzoeken of tegenkomen in de wijk.

De parapluhouder, zelf ook pleegouder of gezinshuisouder, woont in dezelfde buurt en is aanspreekpunt en aanjager van één van de negen netwerken. Hij of zij brengt pleegouders met elkaar in contact, organiseert pleegouderavonden of soms een activiteit met de kinderen erbij. De keukentafel is het kantoor in de wijk. En zo is de parapluhouder gemakkelijk te bereiken voor een luisterend oor of een kop koffie. Er is ook een WhatsApp-groep zodat pleegouders elkaar eenvoudig kunnen bereiken om advies te vragen en ervaringen te delen. Heel laagdrempelig.

Daarnaast helpt de Gezinsparaplu pleegouders en pleegkinderen hun netwerk uit te breiden door mensen aan zich te binden die zich willen inzetten voor pleeggezinnen. Vrijwilligers, steungezinnen. 'Ik wil graag even tijd voor mezelf, maar ik wil anderen niet lastigvallen met mijn problemen.' 'Wat zullen ze vinden van het gedrag van ons pleegkind?' Het zijn veelgehoorde opmerkingen van pleegouders. Daarbij kan hulp vragen voor pleegouders soms extra beladen voelen. Immers, 'ze' zouden kunnen denken dat je het (te) zwaar vindt. Fijn als er dan andere pleegouders in de buurt wonen die je kunt vragen even bij te springen. En lukt dat niet? Dan kan de parapluhouder pleegouders in contact brengen met een betrokken vrijwilliger of steungezin. Daarna kunnen pleegouders en vrijwilligers kennismaken, besluiten of het goed voelt en zelf afspraken maken over de invulling van de ondersteuning. Zonder ingewikkelde procedures.

Soms zijn er vragen aan andere pleegouders die niet binnen de eigen paraplu kunnen worden beantwoord. De parapluhouders hebben regelmatig overleg. Zo kunnen mensen uit verschillende paraplu's met elkaar in contact worden gebracht. Zo wilde een jonge pleegmoeder met een geheime plaatsing graag met iemand praten over hoe je met een geheime plaatsing om kunt gaan. Waar zij tegenaan loopt, wat ze wel of juist niet bespreekt met de kinderen. Zij is in contact gebracht met een ander gezin in een soortgelijke situatie uit een andere paraplu.

Een tiener zoekt naar herkenning in haar situatie als pleegkind. Via de Gezinsparaplu wordt contact gelegd met een andere pleegdochter van die leeftijd.

Een pleegouder wil met het pleegkind op vakantie naar het buitenland. In het weekend is ze bezig met voorbereidingen en heeft ze vragen over wat daarvoor geregeld moet worden. In de WhatsApp-groep van haar Gezinsparaplu krijgt ze snel antwoord.

Pleegouders moeten later in de week naar een begrafenis, maar vinden het geen goed idee hun twee jonge en drukke pleegkinderen mee te nemen. Een vrijwilliger vangt de kinderen op tijdens die dag.

Contact met andere initatieven

Verder onderhoudt de Gezinsparaplu contact met sleutelfiguren in de wijk, vrijwilligersorganisaties en andere lokale initiatieven die helpend kunnen zijn bij de ondersteuning van pleegouders. Zo kan snel en gemakkelijk extra informele hulp worden ingeschakeld als dat nodig is.

De Gezinsparaplu vervult een belangrijke rol bij de transformatiedoelen voor de jeugdzorg: hulp zo licht als mogelijk en zo thuis als mogelijk. De gemeentes in de regio Eemland ondersteunen dit. Ook de jeugdzorgorganisaties zijn overtuigd van het belang van informele ondersteuning als aanvulling op hun professionele begeleiding. Zij adviseren de pleegouders zich bij Gezinsparaplu aan te sluiten. Dat kan door te bellen of te mailen naar de parapluhouder in jouw wijk (zie www.gezinsparaplu.nl). De parapluhouder komt vrijblijvend bij je thuis om kennis te maken en eventuele vragen te beantwoorden.

Vlak voor een lang weekend ontstaat een crisissituatie in een pleeggezin. Er is behoefte aan een time-out van een paar dagen. De oproep via de WhatsApp-groep wordt nog dezelfde dag beantwoord en in samenwerking met de pleegzorgbegeleider konden pleegouders en het pleegkind een paar dagen afstand van elkaar nemen.

Een moeder moet geopereerd worden en daarna een paar dagen rustig aan doen. Een vrijwilliger ondersteunt de moeder een paar dagen bij de zorg voor het jongetje.

Een gezinshuisouder zoekt een doorstroomplek voor één van de kinderen. Via de WhatsApp-groep reageert al snel een gezin met een aanbod.

Tijdens een pleegouderavond vertelt een pleegouder dat de bezoeken met moeder soms stroef verlopen. In een kleine ruimte met z'n allen vallen ongemakkelijke stiltes en weet het kind ook niet goed wat te doen. De paraplu houder vertelt over een Wortelfuin in de buurt, een geschikte plek voor bezoekregelingen. De pleegouder was hiermee nog niet bekend, maar gaat het proberen.

Ook bij jou in de buurt?

In Eemland is de Gezinsparaplu niet meer weg te denken. Wil je dat de Gezinsparaplu ook in jouw buurt wordt opgezet? Neem dan contact op met de coördinator van de Gezinsparaplu, Carlos van Roon, via carlosvanroon@gezinsparaplu.nl.

Janine de Vries

It takes a village to raise a child: initiatieven voor informele steun

Volgende pagina

It takes a village to raise a child

Initiatieven voor informele steun voor kind en gezin

Niemand kan zijn kind alleen grootbrengen. Vaak doe je het samen met je partner. Daarnaast zijn er (groot)ouders of andere familieleden en vrienden waar je terecht kunt voor hulp en advies. Dat geldt niet altijd voor iedereen of is soms niet voldoende. Misschien kun je niet makkelijk aankloppen bij mensen in je netwerk of wil je ze daarmee niet belasten. Ook kan het zijn dat de mensen in je netwerk jouw behoefte aan steun of zorg niet of onvoldoende kunnen beantwoorden. Naast allerlei officiële zorginstanties, zijn er in Nederland steeds meer informele initiatieven die er dan voor je kunnen zijn.

Een aantal van deze initiatieven belichten we hier kort. Sommige initiatieven zijn er specifiek om het kind te helpen en andere richten zich meer op het gezin. Dit lijstje is zeker niet compleet. Heb je behoefte aan ondersteuning, geef dit dan ook aan bij je pleegzorgbegeleider of voogd. Zij kunnen samen met jou onderzoeken welke hulp en/of welke organisatie het beste aansluit bij wat jij nodig hebt.

Collectief informele steun kind & gezin

Het Collectief informele steun kind & gezin heeft als doel in alle Nederlandse gemeenten gezinnen te ondersteunen met informele steun door vrijwilligers en zo de veerkracht van ouders en kinderen te versterken door nieuwe waardevolle contacten dichtbij huis. In dit collectief komen vier initiatieven op het gebied van informele steun samen: Buurtgezinnen, Home-Start, Steunouder en Samen Oplopen.

➡ **www.informelegezinssteun.nl**

Buurtgezinnen

Buurtgezinnen is een initiatief waarbij (pleeg)gezinnen die steun kunnen gebruiken, gekoppeld worden aan stabiele gezinnen in de buurt die steun kunnen bieden. Er zijn al in 100 gemeenten Buurtgezinnen te vinden, met uitzondering van de provincies Overijssel, Flevoland en Zeeland. Wie kan aanklopppen bij Buurtgezinnen? Elk gezin met kinderen dat door een periode gaat waarin het door omstandigheden niet lukt om voldoende tijd en aandacht te hebben voor de kinderen. Daarnaast is Buurtgezinnen er ook voor tieners die onvoldoende steun, rust of ruimte ervaren of juist behoefte hebben aan contact met anderen.

➡ **www.buurtgezinnen.nl**

Home-start

Home-Start valt onder Humanitas en biedt opvoed- en gezinsondersteuning door getrainde en ervaren vrijwilligers bij lichte, alledaagse opvoedvragen voor gezinnen met kinderen tot en met 6 jaar. Het erkende opvoedprogramma wordt in meer dan 150 gemeenten aangeboden en zelfs wereldwijd toegepast. De Home-Start vrijwilliger komt één dagdeel per week thuis om een steuntje in de rug te bieden en tips en advies te geven.

➡ **www.home-start.nl**

Steunouder

Soms gebeurt er in een gezin net iets te veel tegelijk, waardoor er onvoldoende aandacht kan zijn voor de individuele behoeftes van een kind. In dat geval kan SteunouderNL uitkomst bieden. Steunouders zijn volwassen vrijwilligers die het kind voor één of twee dagdelen per week een vertrouwde plek bieden en het gezin helpen met praktische zaken. SteunouderNL is actief in een groot aantal gemeentes in Nederland en in Zwolle, Kampen en Zwartewaterland zijn ze er ook speciaal voor pleegouders.

➡ **www.steunouder.nl**

Samen oplopen

Samen Oplopen helpt gezinnen met het oplossen van problemen om de druk op de professionele hulpverlening te verlagen. Een gezinsvrijwilliger 'loopt samen op' met het gezin en een professionele hulpverlener. De vrijwilliger kan helpen bij het op orde brengen van (zorg)papieren, bezoeken van (zorg)instanties, contact leggen in de buurt en simpelweg een luisterend oor en tips bieden. Samen Oplopen is nog niet in heel Nederland actief. Op de website vind je waar wel.

➡ **www.samen-oplopen.nl**

Andere initiatieven

Info over gedragsproblemen bij kinderen

Soms kan het al helpen om iets meer te lezen over de uitdagingen en stoornissen waar je tegenaan loopt in de opvoeding en je ervaringen te kunnen delen. Op deze website vind je tekst en uitleg bij veel verschillende vormen van gedragsstoornissen en -problemen. Wat is het verschil tussen een stoornis en een probleem? Hoe herken je ze? Wat zijn oorzaken en prognoses? Welke behandelingen en/of trainingen bieden hulp? In het besloten forum kunnen (pleeg)ouders, verzorgers, begeleiders en hulpverleners met elkaar in gesprek en tips uitwisselen.

➡ **www.gedragsproblemen-kinderen.nl**

Stichting JIM

Stichting JIM is er speciaal voor jongeren die behoefte hebben aan extra steun van een volwassene of het gevoel hebben dat ze niet bij hun eigen (pleeg)ouders kunnen aanklopppen. JIM staat voor Jouw Ingebrachte Mentor. Zoals de naam al zegt, is het iemand die de jongere zelf aandraagt omdat hij of zij een vertrouwd gevoel heeft bij deze persoon. Het is ook mogelijk om samen met een hulpverlener, mentor van school of ouders op zoek te gaan naar een JIM. De JIM is vervolgens een buddy die vanuit een vertrouwensband regelmatig in gesprek gaat, meedenkt in oplossingen en advies geeft als relaties met ouders, school of hulpverlening niet zo lekker lopen. Stichting JIM werkt al met veel organisaties in Nederlands samen. En als dat nog niet het geval is, kun je altijd contact met de stichting opnemen.

➡ **www.jimwerkt.nl**

Je mag er zijn

'Je mag er zijn' is een initiatief speciaal voor pleeggezinnen dat gratis spullen en kleding uitleent. Soms is dat namelijk simpelweg wat je nodig hebt om de eerste zorg te kunnen bieden: een kinderstoel, autostoel, fietsje, speelgoed of kleding in de juiste maat. Er zijn magazijnen in

- Woudenberg (Midden-Nederland)
- Almkerk (Noord-Brabant)
- Noord-Scharwoude (Noord-Holland)
- Delfgauw (‘t Westland)

➡ **www.jemogerzijn.nl**

Zorgoppas

Zorgoppas is een oppasbemiddelaar speciaal voor ouders die niet zomaar iemand uit de buurt kunnen vragen om op te komen passen. Bijvoorbeeld voor kinderen met gedragsproblemen, autisme, een ontwikkelingsachterstand, een fysieke of zintuiglijke beperking, een verstandelijke beperking of een chronische ziekte. Zonder indicatie of verwijzing zoekt Zorgoppas een geschikte oppas voor de specifieke vraag van het gezin of de ouder zodat deze ook eens zelf eruit kunnen of aan persoonlijke zaken toekomen.

➡ **www.zorgoppas.nl**

Meer initiatieven

Heb jij als pleeg- of gezinshuisouder goede ervaringen met een ander initiatief voor informele steun? Dan horen we die graag! Je kunt reageren via een mailtje naar bijons@denvp.nl.

Silvia Verhoosel

Informele steun uit je eigen netwerk

Volgende pagina

Informele steun uit je eigen netwerk

Waar haal je als pleegouder je steun vandaan om je pleegkind te leren begrijpen en te kennen?

In de jaren dat ik pleegouders voorbereidde op hun mooie pleegzorgtaak heb ik vaak het volgende voorbeeld gebruikt: Weet je nog dat je vroeger als je het even lastig had thuis, weleens gedacht hebt: 'misschien ben ik wel een kind van rijke ouders. Van een koning of zo. Ouders die het goed vonden dat ik in een gewoon gezin op zou groeien.' Natuurlijk wist je dat het niet zo was, maar het was wel verleidelijk zo te denken. Voor pleegkinderen is het realiteit dat ze ergens anders opgroeien. Er kunnen dan ook best irreële ideeën ontstaan.

Als pleegouder ben je voor je informatie over de geschiedenis van je pleegkind afhankelijk van wat een begeleider zich nog herinnert of van wat er op papier staat. Natuurlijk helpt het als er oudercontact is. Maar helaas is dat niet altijd mogelijk of helpend. In de afgelopen jaren horen we steeds vaker dat contacten met het verleden van een kind cruciaal zijn om te begrijpen waarom een kind reageert zoals het reageert, zie ook het boek De ontdekking van mijn geschiedenis.

In de loop der jaren heb ik gemerkt dat contacten met een opa, oma, oom, tante, juf, meester of vriendje van het pleegkind heel helpend kunnen zijn. Ik heb ervaren dat contacten met de opa en oma van ons pleegkind heel helpend waren om de familiegeschiedenis te leren kennen en ook verrijkend waren voor onze biologische kinderen. Het gaf ook veel achtergrondinformatie voor ons pleegkind. Het zijn ervaringen die ik van meerdere pleegouders hoorde. Verhalen die leerden dat contact houden met eerdere opvangadressen, bijvoorbeeld waar het pleegkind als baby gewoond heeft, heel steunend was. Een adresje waar je af en toe een paar dagen kon logeren of eens even bijkletsen. Dingen doen die net anders zijn dan thuis geeft ruimte. Mijns inziens zouden we veel meer gebruik kunnen maken van familie, onderwijzers of andere mensen met wie pleegkinderen een band hadden, door ze betrokken te houden bij het kind. Zo kan het kind binding houden met het verleden en heeft het een reëel beeld van de ouders die hem of haar in elk geval een cadeau geven, namelijk het leven. Het zal vast tijd kosten en geregeld vragen, maar het zal ook heel veel opleveren.

Ik denk dat er helaas te veel voorbeelden zijn waarin belangrijke relaties verwaarloosd zijn. Anderzijds zien we plaatsingen bij familie of anderen in het netwerk van het kind toenemen. Hierover schrijft Lily. Je leest haar verhaal hieronder.

Flip Woltering

Informele steun uit het netwerk rond het pleeggezin

Hoe kan informele steun eruitzien vanuit de biologische netwerken rond het pleeggezin? Hierover spreek ik het echtpaar Jeannet en Philip.

Door de twee zussen van Jeannet zijn zij in aanraking gekomen met pleegzorg. Beide zussen hebben pleegkinderen, die ondertussen volwassen zijn. Daarnaast hebben zij een vriendin, die vijftien pleegkinderen heeft gehad vanuit de crisisopvang, waarvan er drie zijn gebleven. Laatstgenoemde kinderen hadden allen een rugzakje (o.a. meervoudig gehandicapt).

De informele steun waar wij over spreken, gaat zo'n veertig jaar terug en bevond zich met name in de familiesfeer. Bij één van de zussen werd professionele hulp gemist, wat haar soms radeloos maakte. De steun van Jeannet en Philip bestond uit de opvang van de jongste biologische dochter, hun nichtje dus. Vanaf haar derde tot ongeveer haar vijftiende kwam zij bij hen, met name in de vakanties. Zij konden daarmee het gezin van de zus ontlasten en hun nichtje had het erg naar haar zin bij het echtpaar.

De andere zus met een pleegkind kreeg wat meer professionele ondersteuning. Daar liep een en ander beter, ook omdat het pleegkind zich goed aanpaste. Daar waren ze dan ook minder bij betrokken.

Het verschil in beschikbaarheid van professionele hulp was duidelijk. Bij de ene zus was dit voldoende, bij de ander niet. Daar was meer wanhoop en konden Philip en Jeannet hun hulp aanbieden. Zij hadden twee oudere pleegkinderen. Dit is iets wat pleegzorg vandaag de dag afraadt: neem geen pleegkinderen die ouder zijn dan je biologische kinderen.

Philip Bramer (71 jaar)

Sinds acht jaar gepensioneerd. Heeft voorheen een commerciële functie gehad. Vervult nu diverse bestuursfuncties, doet kerkwerk, klust en houdt – net als zijn vrouw – van fietsen, wandelen en kamperen.

Jeannet Bramer (70 jaar)

Sinds vier jaar gepensioneerd. Heeft in de wijkverpleging gewerkt. Doet veel vrijwilligerswerk en houdt – net als haar man – van fietsen, wandelen en kamperen.

Wat zij leerden van de informele opvang? Dat het erbij betrekken – als familie, maar ook bij vrienden – erg belangrijk is. Dat je een netwerk hebt dat achter je staat. Zodat de pleegouders ontlast kunnen worden, als zij dat aangeven, of als het netwerk ziet dat het nodig is. Ontlasten is heel belangrijk. Een groep mensen om je heen, die zeggen: 'We willen jullie steunen!'

Zelf geeft het echtpaar aan nooit de behoefte gehad te hebben om zelf pleegzorg te verlenen. Zij zijn meer van het ad-hoc en vinden volledige pleegzorg te pittig. Ondersteunen vinden zij fijn en dit heeft o.a. gezorgd voor een sterke band met hun nichtje.

Op de vraag of zij de steun nu anders aan zouden pakken dan vroeger, antwoorden ze volmondig van niet. Het 'er zijn' voor mensen is van alle tijden. Dat is belangrijk. Daar maken dus ruimte voor.

De tip die zij geven voor informele steun: zorg voor een goed netwerk in familie- en vriendensfeer. Laat de pleegzorgorganisatie en pleegouders niet alleen samen overleggen, maar ook in familie- en vriendenkring informeren of men een vangnet wil zijn. Ook al kiezen familie en vrienden niet voor pleegzorg en weerhoudt dat pleegouders wellicht om hen erbij te betrekken (want: kun je een ander daar wel mee belasten?), zorg toch dat je vrienden en familie vragen laat stellen. Wat drijft jullie? Waar kunnen we jullie eventueel mee helpen? Daar creëer je steun mee.

Jeannet en Philip geven aan dat zij pleegzorg mooi werk vinden. Zelf hadden zij zich misschien nog wat actiever op kunnen stellen bij informele steun. Maar zij nuanceren dit zelf – heel terecht – door aan te geven dat zij in die fase van hun leven zelf een jong gezin hadden en ook niet dichtbij woonden.

Lily Monori van Dijken

BIJ ONS University

Welke rol speelt sociale steun in de relatie tussen opvoedstress en welzijn van pleegouders?

In de BIJ ONS University legt Daisy een wetenschappelijk onderzoek of studie uit. Dit keer: welke rol speelt sociale steun in de relatie tussen opvoedstress en het welzijn van pleegouders? In dit magazine hebben we via praktische verhalen gezien wat de meerwaarde is van steun uit je netwerk. Dat blijkt ook uit wetenschappelijk onderzoek.

Met dank aan de medewerkers van de afdeling Support for Research, Laboratories and Education (SOLO) van de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden voor het mogelijk maken van de video!

Onderzoek

Sharda, E. (2022). Parenting stress and well-being among foster parents: The moderating effect of social support. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 39(5), 547-559. Je vindt het onderzoek hier.

Hoe zit dat: bijzondere kosten

Volgende pagina

Hoe zit dat?

Bijzondere kosten

Pleegouders kunnen een vergoeding voor bijzondere kosten aanvragen bij de pleegzorgaanbieder. Wat zijn bijzondere kosten? Wat kunnen pleegouders doen als de bijzondere kosten niet worden vergoed? Maar om te beginnen: hoe zit het ook alweer met de onderhoudsplicht?

Pleegouders en de onderhoudsplicht

Pleegouders zijn zelden tot nooit onderhoudsplichtig (1). Echter in de praktijk maken pleegouders wel degelijk kosten die (lang) niet altijd gedekt worden door de pleegvergoeding. Wie is er eigenlijk onderhoudsplichtig voor het (pleeg)kind?

Ouders en onderhoudsplicht

De onderhoudsverplichting is in tweeën te delen:

- Kind tot 18 jaar
  Ouders betalen kosten van verzorging en opvoeding.

- Kind van 18 jaar tot 21 jaar
  Ouders betalen kosten van levensonderhoud en studie.

De *ouders* van het (pleeg)kind zijn dus onderhoudsplichtig. Ongeacht of zij nu het wettelijk gezag hebben (gehad) of het ouderlijk gezag niet (meer) uitoefenen. Daarnaast is degene die het kind heeft erkend, dit wordt de juridische ouder genoemd, onderhoudsplichtig (2). Ook is de biologische vader onderhoudsplichtig als het biologische ouderschap door de rechter is vastgesteld. Tevens is de stiefouder onderhoudsplichtig: de partner die met de ouder van het kind is getrouwd of een geregistreerd partnerschap heeft met de ouder van het kind. In dat geval is sprake van stiefouderschap en heeft de stiefouder een onderhoudsplicht jegens het stiefkind.

Pleegvergoeding

Omdat pleegouders wettelijk gezien niet onderhoudsplichtig zijn, ontvangen zij pleegvergoeding. Het is de bedoeling dat de kosten die gemaakt worden voor de verzorging en opvoeding van het pleegkind hiervan kunnen worden betaald. Boven op het basisbedrag aan pleegvergoeding kan in bepaalde gevallen een toeslag worden toegekend aan pleegouders die extra kosten maken. Bijvoorbeeld in geval van crisisopvang, zorg voor een pleegkind met een handicap of als pleegouders voor drie of meer pleegkinderen zorgen. In de praktijk is de pleegvergoeding (lang) niet altijd toereikend. En maken de pleegouders kosten die niet uit het basisbedrag en/of de toeslagen kunnen worden voldaan. De vraag is dan of deze kosten als *bijzondere kosten* (kunnen) worden aangemerkt.

Wat zijn bijzondere kosten?

Bijzondere kosten zijn volgens de Regeling Jeugdwet kosten:

- die naar het oordeel van de pleegzorgaanbieder redelijkerwijs noodzakelijk worden geacht en niet kunnen worden voldaan uit het basisbedrag dan wel uit de toeslagen
- waarvoor geen uitkering op grond van een andere regeling kan worden verstrekt, en
- die redelijkerwijs niet zijn te verhalen op onderhoudsplichtige ouders.

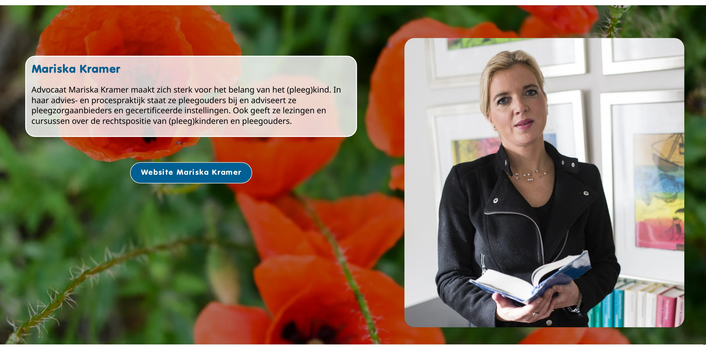
In praktijk blijkt dat de vergoeding van de bijzondere kosten verschilt per pleegzorgorganisatie. Dit heeft te maken met het bedrag dat de gemeente beschikbaar stelt aan de betreffende pleegzorgorganisatie voor de vergoeding van de bijzondere kosten (3).

Praktijkvoorbeeld

Milou en Michiel zorgen voor pleegdochter Lilly (3), die onder voogdij staat van de gecertificeerde instelling. De voogd vindt het belangrijk dat Lilly zoveel mogelijk in contact komt met leeftijdsgenootjes en de peuterspeelzaal (en later de BSO) moet bezoeken. Ook de pleegzorgbegeleider onderschrijft het standpunt van de voogd. Bovendien werken Milou en Michiel beiden zodat de kinderopvang voor Lilly ook nodig is. Milou en Michiel betalen een flink bedrag aan eigen bijdrage aan de kinderopvang. De pleegvergoeding is daarom niet toereikend genoeg. Milou en Michiel verzoeken de pleegzorgaanbieder om deze bijzondere kosten te vergoeden. De pleegzorgaanbieder wijst het verzoek af.

Reflectie op dit voorbeeld

Het is gezien de regeling niet begrijpelijk dat de pleegzorgaanbieder het verzoek om vergoeding van deze bijzondere kosten van Milou en Michiel afwijst. Aan de drie criteria voor vergoeding van de bijzondere kosten is immers voldaan, zo volgt uit de casus. Opvang is volgens de pleegzorgaanbieder noodzakelijk en bovendien werken Milou en Michiel beiden. De eigen bijdrage voor kinderopvang is niet opgenomen in de pleegvergoeding. De hoogte van de eigen bijdrage kinderopvang is erg hoog in verhouding tot de pleegvergoeding die Michiel en Milou ontvangen. De pleegvergoeding is daarom niet toereikend. Er zijn ook geen uitkeringen op grond van andere regelingen waaruit de eigen bijdrage (die overblijft na aftrek van de kinderopvangtoeslag) voor de kinderopvang kan worden betaald. Het verhalen van de kosten op de onderhoudsplichtige ouders is in deze casus redelijkerwijs ook niet mogelijk. Tegelijkertijd is de pleegzorgaanbieder afhankelijk van de gemeente als het gaat om het financieren van de pleegzorg. Milou en Michiel kunnen bezwaar aantekenen bij de pleegzorgaanbieder tegen deze afwijzing. Als de pleegzorgaanbieder het bezwaar van Milou en Michiel (gedeeltelijk) ongegrond verklaart, kunnen zij hiertegen beroep instellen bij de bestuursrechter. Dit kan zonder advocaat. Het is wel raadzaam om juridisch advies in te winnen, bijvoorbeeld bij de NVP. Zij kunnen pleegouders kosteloos van advies voorzien en waar nodig ondersteuning bieden in de procedure.

Mariska Kramer

Advocaat Mariska Kramer maakt zich sterk voor het belang van het (pleeg)kind. In haar advies- en procespraktijk staat ze pleegouders bij en adviseert ze pleegzorgaanbieders en gecertificeerde instellingen. Ook geeft ze lezingen en cursussen over de rechtspositie van (pleeg)kinderen en pleegouders.

Website Mariska Kramer

Voetnoten

- (1) Pleegouders zijn in de regel niet onderhoudsplichtig als het gaat om de kosten die worden gemaakt met betrekking tot de verzorging en opvoeding van het pleegkind. Hierop geldt slechts een uitzondering waarbij pleegouders onderhoudsplichtig (zouden) kunnen worden. Te weten: pleegouders die gezamenlijk de voogdij hebben en die hun (voormalige) pleegkind niet meer zelf verzorgen en opvoeden, kunnen (alsnog) onderhoudsplichtig worden. Dit overigens wel afhankelijk van de vraag of er nog een (deeltijd)pleegcontract is en of het kind nog ouders heeft (en welke rol die ouder(s) in het leven van het kind hebben).
- (2) Per 1 januari 2023 geldt dat degene die het kind erkent ook automatisch met het gezag wordt belast.
- (3) Zie Handreiking pleegvergoeding van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Vragen over je rechten en plichten als pleegouder?

Advies nodig?

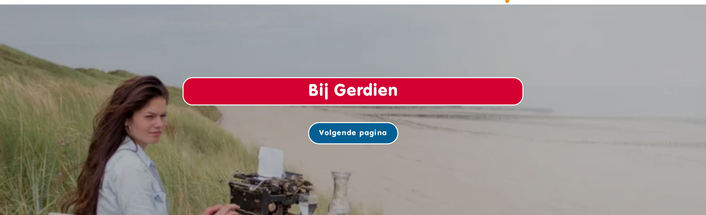
Helpdesk voor pleegouders

Heb je vragen over pleegzorg, wil je weten wat je rechten en plichten zijn als pleegouder of heb je advies nodig over een pleegzorgonderwerp? Onze helpdesk helpt je verder! We bieden een luisterend oor, denken met je mee en geven (juridisch) advies.

Helpdesk NVP

Van gedachten wisselen over een bepaald onderwerp?

Vragen over pleegzorg?

Bij Gerdien

Volgende pagina

Bij Gerdien

Kwarktaart met een beetje zand

Onverbiddelijk zit Jos (11 jaar) voor me. Onderuitgezakt op een stoel. Armen over elkaar. Stellig overtuigd dat hij geen dreigement richting een klasgenoot heeft uitgesproken. Ik twijfel. Laat ik hem gaan omdat ik te weinig bewijslast heb? Ik ben er niet bij geweest, maar zijn juf heeft me niet voor niets gebeld. Een minuscule spierspanning rond zijn mondhoek lijkt even uitkomst te bieden, maar die verdwijnt snel weer in een boze grimas.

“Jos, ik moet hier even over nadenken. Ga naar je kamer. Ik ben over vijf minuten bij je." Mopperend loopt hij naar boven. Ik besluit hem een lesje te leren. Overmoedig draaf ik hem achterna. Ik vertel Jos – zoetekauw in hart en nieren – dat ik hem net een heerlijke kwarktaart vind. Hij fronst zijn wenkbrauwen. “Jij bent een hele taart die je op kunt delen in taartpuntjes. Er zijn puntjes met wat extra's zoals een kers of aardbei, omdat je goed bent in voetbal bijvoorbeeld. Alleen er is één piepklein taartpuntje waar leugenzand over is gestrooid. Mensen die ‘sorry zeggen’ lastig vinden, denken dat door dat ene taartpuntje de hele taart de prullenbak in moet. Daarom durven ze niet toe te geven dat er leugenzand op dat ieniemienie-taartpuntje zit.”

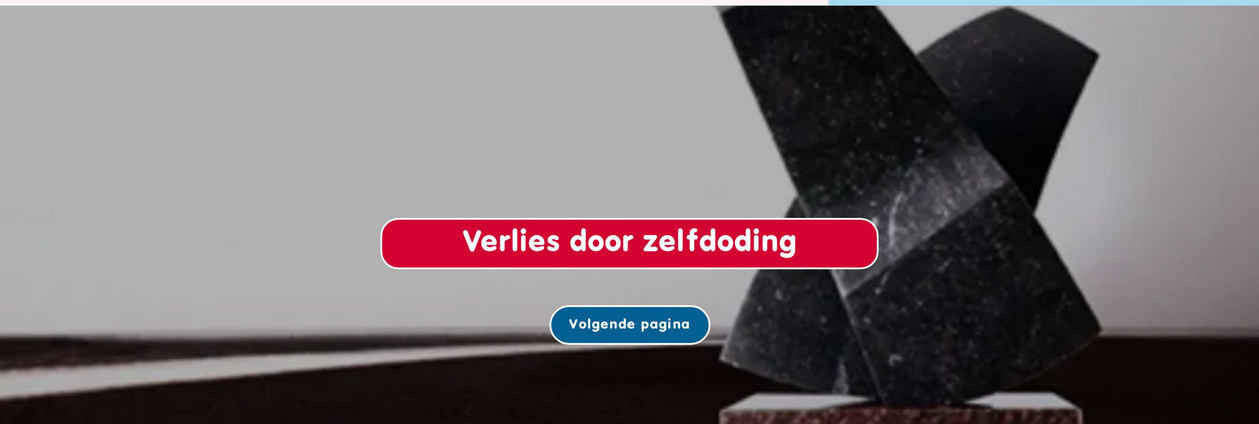
″Jij bent een hele taart die je op kunt delen in taartpuntjes. Er zijn puntjes met wat extra´s zoals een kers of aardbei, omdat je goed bent in voetbal bijvoorbeeld. Alleen er is één piepklein taartpuntje waar leugenzand over is gestrooid.″

Ik kijk hem aan: “Snap je wat ik bedoel?” Hij knikt met een gebogen hoofd. “Kom”, zeg ik triomfantelijk, “laten we het *leugenzand* eraf halen met een sorry-plan. En als jij het goed hebt gemaakt met je klasgenoot, gaan wij samen een taartje eten.”

Tekstschrijver Gerdien Rietveld is moeder van Jack (12) en Joy (3) en stiefmoeder van vier zoons. Samen met haar man runt ze een gezinshuis waar Eunice (17), Angelique (15) en Jos (11) wonen.*

*De namen van de gezinshuiskinderen zijn gefingeerd.

Fotografie: Stephan van Berkel

“Samen met wie ik verloor, kan ik leven”

Verlies door zelfdoding

Rini van Dam

Beeldend kunstenaar en auteur

Naast beeldend kunstenaar en auteur van het boek Donderdag is Rini gezinshuisouder en voormalig pleegouder.

Het zal je maar overkomen: de zelfdoding van je kind. Hoe ga je als ouder daarmee om? Wat betekent het voor je gezin? En wat doet het met je pleegkinderen die in huis kwamen om hen een betere toekomst te geven? Beeldend kunstenaar Rini van Dam is gezinshuisouder en pleegouder geweest. Zij heeft het onvoorstelbare meegemaakt: haar dochter, die ze als baby adopteerde, pleegde zelfmoord. Na jaren schreef ze hierover een boek: Donderdagen. Ik praat met haar over hoe zij en haar gezin dit verlies hebben kunnen verwerken en hoe de omgeving reageerde.

Het boek heeft een tijd op de plank gelegen. Rini: “Vrienden, die mijn dochter niet hebben gekend, vroegen of ik over haar wilde vertellen. Dat doe ik graag en met het fotoalbum erbij. Ik doe het album dicht en zij zeggen: ‘Tja, maar ze is natuurlijk ook geadopteerd!’ Daar gaan we weer, dacht ik, alsof dat de reden is. Dit was de aanleiding om het boek naar een uitgever te sturen.”

Donderslag

In het boek begint Rini met de periode voor de zelfdoding van haar dochter. Rini heeft jaren geleefd in een ongelijkwaardige relatie met een man van wie ze veel hield, ondanks dat hij geweld gebruikte en dreigde met zelfmoord. Zij kregen een zoon en adopteerden een dochter. Uiteindelijk heeft hij zijn dreigementen om zelfmoord te plegen uitgevoerd. Rini en haar kinderen, toen 6 en 9 jaar oud, moesten dit drama overleven.

Haar eigen verdriet en boosheid en het grote verdriet van de kinderen, hebben Rini veel gekost. Toch lukte het om met elkaar weer geluk te vinden. Rini is gezinshuisouder geworden en toen ze daarmee stopte, nam ze een van de kinderen mee als pleegkind.

Als donderslag bij heldere hemel pleegde haar dochter, precies tien jaar en tien dagen na de zelfdoding van haar vader, zelfmoord. Ze was zestien jaar oud. Het waarom is nooit duidelijk geworden.

Reactie uit de omgeving

Na de zelfdoding van haar man werd Rini geconfronteerd met zijn familie en een gemeenschap die vooral beschuldigden: “Door jou is het gekomen.” Waarschijnlijk deels uit onwetendheid, omdat ze niets wisten van zijn dreigementen en geweld. Ook na de zelfdoding van haar dochter reageerde de omgeving. Ongevraagd verklaarden mensen haar waarom haar dochter dit gedaan zou hebben. Rini kreeg kant-en-klare verklaringen op de waaromvraag. Een vraag die ze zelf nog steeds niet kan beantwoorden, terwijl ze van buitenstaanders kant-en-klare oplossingen kreeg. Rini: “Oh, dat komt omdat haar ouders gaan scheiden terwijl daar geen sprake van was. Of het komt omdat ze geadopteerd is. Dan is de zelfdoding gelabeld, maar daar doe je betrokkenen zo tekort mee. Ik heb nu twee keer een zelfdoding meegemaakt, die beide zo verschillend waren. Ik vond dat ik wel iets kan neerzetten tegenover die vooroordelen.” Rini voegt toe dat haar ergernis nog groter is naar hulpverleners die beweren dat, als je goed kijkt, je zelfmoord kunt zien aankomen. “Bij mijn man kon ik het aan zien komen, maar niet voorkomen en bij mijn dochter kon ik niets aan zien komen. Dat was totaal onverwacht. Ondanks al mijn ervaringen met kinderen in het gezinshuis, heb ik dit niet gezien.”

Wat dan wel een goede reactie is, is niet zo makkelijk aan te geven. Rini: “Belangrijk is dat je als buitenstaander open vragen stelt, zonder oordeel. Wat ik heel snel heb geleerd, is de vraag ‘Hoe gaat het met je?’ met een wedervraag te beantwoorden: ‘En hoe gaat het met jou?’ Want anders beginnen mensen over wat zij hebben meegemaakt. Daar had ik, zeker in het begin, helemaal geen zin in.”

Onderzoek Rijksuniversiteit Groningen naar suïcidepreventie voor pleeggezinnen

De Rijksuniversiteit Groningen onderzoekt op welke manier ze pleegouders kunnen helpen om zelfmoordgedachten van hun pleegkind beter met hen bespreekbaar te maken. Pleegjongeren hebben vergeleken met andere jongeren vaker last van zelfmoordgedachten. Binnen pleeggezinnen wordt nog relatief weinig over dit onderwerp gesproken, terwijl het bespreekbaar maken van deze gedachten voor jongeren juist helpend kan zijn. De Rijksuniversiteit Groningen wil hier verandering in brengen en ontwikkelt daarom een training voor pleegouders die helpt om zelfmoordgedachten van een pleegkind bespreekbaar te maken. Meer informatie over het onderzoek vind je op de website van de Rijksuniversiteit Groningen.

Meer informatie

Emoties van kinderen na zelfdoding

Hoe zijn haar kinderen en pleegkinderen om gegaan met die wirwar aan emoties na de zelfdoding van hun vader en later van hun (pleeg)zus (1)? Rini: “Hun hele leven lag na de dood van mijn man overhoop. We moesten weg van de boerderij waar we woonden en afscheid nemen van de dieren. Ze vonden dat vreselijk. Mijn dochter zei dat ze nog zoveel had willen doen: ‘Ik had versjes willen zingen voor hem en tekeningen willen maken en nu kan dat allemaal niet meer.’ Ze was boos: ‘Ik vind het stom. Ik wilde het cadeautje dat papa voor mij had gekocht van hem krijgen en niet van een ander!’ Net als ik, vroegen zij zich af of wij niet goed genoeg waren om voor te blijven leven.”

En natuurlijk was er angst. Rini: “We hebben de eerste periode bij elkaar geslapen en dat langzaam afgebouwd. Die nachten alleen zijn heel eng en donker. Ik heb me zorgen gemaakt over mijn zoon. Wat heeft hij meegekregen in zijn genen van zijn vader. Hij was meer gesloten dan mijn dochter. Maar hij is sterk en hij heeft mij ook gerustgesteld: ‘Je hoeft niet bang te zijn, ik ben anders dan papa.”

Schuldig

Rini: “Waar ik me heel schuldig over heb gevoeld, is dat we mijn dochter hierheen hebben gehaald met het idee dat we haar een betere toekomst zouden geven. En dan maakt mijn man een einde aan zijn leven. Wat een ellende voor haar. Misschien wel meer dan dat ze in haar geboorteland gehad zou hebben. Na het overlijden van mijn dochter, had ik hetzelfde schuldgevoel naar ons jongste pleegkind. Hij had al zoveel meegemaakt en dan moet hij dit, omdat hij bij mij woont, ook nog meemaken.” Rini vertelt hoe ze geprobeerd heeft haar kinderen de kracht te geven om ook hier doorheen te komen: “Hoe verdrietig en verslagen ik ook was, ik voelde me zo verantwoordelijk. Ik gaf mezelf de opdracht niet weg te zakken. Ik moest zelf laten zien dat het echt kan, dat wij door deze moeilijke periode heen kunnen komen.”

Rini kreeg als pleegouder ook meteen te maken met hulpverleners en familie van haar pleegkind: “Ons pleegkind had een voogd en eigen familie. De familie wilde dat hij wegging bij ons, omdat wij een slechte omgeving zouden zijn. De voogd wilde daaraan toegeven, mede uit angst voor die familie. Maar dat zou toch onmogelijk zijn, met al zijn onverwerkte emoties naar een nieuw gezin? Dus moest ik, met al mijn verdriet, ook daar nog tegen strijden.”

Hoe is het nu?

In het boek beschrijft Rini hoe het leven, ondanks de harde klappen en lege plekken, toch een nieuwe vorm heeft gekregen. Het verdriet blijft, maar er is ook weer geluk gekomen. Rini: “We hebben moeten leren dat je na zo’n grote klap weer evenwicht vindt. Met de goede mensen om hen heen, hadden mijn kinderen genoeg veerkracht om deze klappen op te vangen.” Zowel haar zoon als haar pleegkinderen zijn evenwichtige volwassenen geworden met een eigen zelfstandig leven.

Rini: “Ik heb ook de draad weer kunnen oppakken. Er zijn fijne momenten in mijn leven. Laatst realiseerde ik me dat ik nu, na lange tijd, kan genieten van de kleinkinderen in mijn leven, zonder dat ik me zorgen maak over hun toekomst. Dat ik gewoon kan genieten van hoe het nu gaat.”

Maud Verhoofstad

Zoek je direct hulp voor iemand die zelfmoordgedachten heeft, neem dan contact op met 113 Zelfmoordpreventie. Dat kan 24/7, gratis en anoniem door te bellen naar 0800-0113. Chatten kan via www.113.nl.

Voetnoot

(1) In de NOS-documentaire “Waarom bleef je niet voor mij?” vertellen kinderen over hun emoties na de zelfdoding van een ouder. In het vorige nummer van BIJ ONS schreven we een recensie over de documentaire.

De voor- en nadelen van pleegoudervoogdij

Volgende pagina

De voor- en nadelen van pleegoudervoogdij

Soms gebeurt het dat het niet langer in het belang is van een kind dat de ouders het gezag over het kind hebben. De rechter kan dan beslissen dat het gezag van de ouders wordt beëindigd. De voogdij wordt dan overgedragen aan bijvoorbeeld een gecertificeerde instelling voor jeugdbescherming (GI) of aan de pleegouder(s). Afhankelijk van de individuele situatie kan het wenselijk zijn dat de pleegouders de voogdij krijgen, of juist niet. In dit artikel leg ik uit wat er bij pleegoudervoogdij komt kijken en zet ik de voor- en nadelen op een rijtje.

Pleegoudervoogdij

Als het gezag van de ouders is beëindigd kunnen pleegouders bij de rechter een verzoek indienen om de voogdij aan hen over te dragen. Dit kan meteen bij de gezagsbeëindiging van de ouders, maar ook als de voogdij al een tijdje bij een GI ligt.

Er kan gekozen worden voor eenhoofdige of gezamenlijke pleegoudervoogdij. Bij eenhoofdige voogdij is slechts één pleegouder voogd. Een alleenstaande pleegouder krijgt automatisch eenhoofdige voogdij. Bij gezamenlijke pleegoudervoogdij zijn beide pleegouders voogd.

De pleegoudervoogd wordt wettelijk vertegenwoordiger van het kind. De voogd mag namens het kind rechtshandelingen verrichten. Deze beheert ook het vermogen van het kind. De voogd is zelf verantwoordelijk voor eventuele extra hulp of begeleiding in de opvoeding. Ook is hij of zij verantwoordelijk voor het regelen van een paspoort of identiteitskaart. De voogd regelt ook zelf het contact met de biologische ouders. De voogd geeft toestemming voor medische behandelingen, beslist over schoolkeuze en sluit verzekeringen af.

De pleegoudervoogdij eindigt als het kind 18 jaar wordt, maar deze kan ook voor de 18e verjaardag van het kind beëindigd worden. Dit kan alleen door tussenkomst van de rechter. Dit kan op verzoek van de voogd zelf, maar ook op verzoek van een derde, bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming.

Voordelen

Pleegoudervoogdij heeft veel voordelen. Als pleegouder ken jij het kind het beste, dus het kan voor beide partijen het meest natuurlijk voelen dat jij als pleegouder ook de belangrijke beslissingen neemt over het kind. Het kan de band met je pleegkind ten goede komen. Je hebt voor je kind gekozen en dit wordt nu officieel vastgelegd. Dit kan je kind een gevoel van erkenning en zekerheid geven. Een medewerker die de voogdij uitoefent namens een GI wisselt nogal eens, maar de pleegouder blijft altijd dezelfde persoon. Dit is vaak fijn voor een kind. Veel pleegouders vinden het prettig om niet steeds toestemming te moeten vragen voor iedere beslissing. Je hebt zelf de regie in handen. Je hoeft niet steeds de GI te overtuigen waarom jouw besluit in het belang van het kind is. Ook kunnen besluiten sneller worden genomen. In plaats van te wachten op toestemming, een handtekening of een handeling van de GI kun je het direct zelf regelen. Je kunt bovendien zelf de omgangsregeling met de ouders vormgeven, tenzij de rechter een omgangsregeling heeft vastgesteld. In dat laatste geval kun je wel de rechter verzoeken om een nieuwe omgangsregeling vast te stellen. Ook kan het feit dat je de voogdij hebt problemen voorkomen bij organisaties als banken en verzekeraars. Deze organisaties zijn niet altijd toegerust op de situatie dat de verzorger niet ook de voogdij heeft over het kind. Zo kan het lastig, zo niet onmogelijk, zijn om een bankrekening te openen voor je pleegkind, omdat de bank er bijvoorbeeld van uitgaat dat het kind en de persoon met gezag of de voogdij op hetzelfde adres staan ingeschreven. Als je zelf de voogdij hebt, is dit probleem dus opgelost. Tot slot behoud je de pleegvergoeding zo lang je een pleegzorgcontract hebt met een pleegzorgorganisatie.

Verschillen tussen gezag en voogdij

Ouders van een kind hebben beiden van rechtswege gezag over het kind als zij gehuwd zijn of geregistreerd partnerschap hebben op het moment dat het kind geboren wordt. Als zij niet gehuwd zijn of geregistreerd partnerschap hebben dan heeft de moeder van het kind van rechtswege gezag, maar voor de vader of duomoeder is het nodig dat hij of zij het kind erkent. Werd het kind vóór 1 januari 2023 erkend, dan moet de vader of duomoeder bovendien het gezamenlijk gezag aanvragen.

Als iemand anders dan de ouder(s) de wettelijk vertegenwoordiger wordt/worden van het kind, dan wordt dit voogdij genoemd. Voogdij is gezag over een minderjarig kind dat iemand anders dan de ouders uitoefent.

Bron: rijksoverheid.nl

Nadelen

Pleegoudervoogdij kan ook nadelen hebben. Ten eerste is de pleegouder zelf verantwoordelijk voor alles en heeft niet de steun van een organisatie achter zich. Als de situatie van je pleegkind zodanig verslechtert dat het niet meer bij je thuis kan blijven wonen, blijf je verantwoordelijk. Je moet er dan zelf voor zorgen dat het kind de benodigde hulp krijgt. Ook als je pleegkind wel bij je blijft wonen, maar er ontstaan problemen in de opvoeding, dan ben je zelf verantwoordelijk voor het aanvragen van hulp. Daarnaast kan het in sommige gevallen zo zijn dat de communicatie met de biologische ouders zodanig slecht verloopt dat het beter is dat de GI als tussenpersoon optreedt. Als je niet langer de voogdij wil hebben, is de tussenkomst van een rechter noodzakelijk om deze over te dragen aan een andere persoon of GI. Ook moet de pleegouder het pleegkind zelf verzekeren voor zorgkosten, vanaf het moment dat de voogdij is overgedragen. Als wettelijk vertegenwoordiger ben je tevens aansprakelijk voor schade, en zul je je hiervoor ook moeten verzekeren. Als je gezinshuisouder bent, kan het feit dat je ook een financieel belang hebt bij de plaatsing van het kind de schijn van belangenverstrengeling wekken. Het kan dan verstandig zijn om een onafhankelijke partij mee te laten kijken. Bovendien kun je in bepaalde gevallen onderhoudsplichtig worden. Stopt het pleegoudercontract vóórdat het kind 18 jaar is (bijvoorbeeld omdat het kind in een instelling gaat wonen), dan worden pleegouders met de gezamenlijke voogdij onderhoudsplichtig. Bij eenhoofdige voogdij gebeurt dit niet. Je kunt voor extra kosten komen te staan, zoals onderhoud, verzekeringen en schade die is veroorzaakt door je kind. Tot slot is het niet zo dat je pleegkind automatisch van je erft. Als je dit wil zul je dit zelf in een testament moeten vastleggen.

Dus pleegoudervoogdij of niet?

Of het verstandig is om de pleegoudervoogdij op je te nemen is dus in iedere situatie anders. Wat voor de één een voordeel is, is voor de ander weer een nadeel. Bovendien spelen in elke situatie andere elementen een rol, en weegt het ene punt weer zwaarder dan een ander. Maak dus voor jezelf de afweging wat in jouw situatie het belangrijkste is en praat erover met anderen die je situatie goed kennen. Hopelijk kan dit artikel helpen bij deze afweging.

Chretienne Peeters

Vragen over je rechten en plichten als pleegouder?

Advies nodig?

Helpdesk voor pleegouders

Heb je vragen over pleegzorg, wil je weten wat je rechten en plichten zijn als pleegouder of heb je advies nodig over een pleegzorgonderwerp? Onze helpdesk helpt je verder! We bieden een luisterend oor, denken met je mee en geven (juridisch) advies.

Helpdesk NVP

Van gedachten wisselen over een bepaald onderwerp?

Vragen over pleegzorg?

Samen bouwen

Volgende pagina

Samen bouwen

In gesprek met Jacodine van de Velde over haar boek Steen voor steen

Wie is de vrouw die de confronterende realiteit van diverse problematieken in de jeugdhulpverlening aan de kaak durft te stellen in lovenswaardige young adult-boeken? Wat drijft haar om over heftige onderwerpen te schrijven? En hoe ontstaat zo'n boek eigenlijk? Met een vierde boek voor jongvolwassenen in het vooruitzicht is het tijd om een podium te geven aan schrijfster Jacodine van de Velde.

"Ik had nooit de wens een boek te schrijven, maar kreeg voor mijn eerste boek inspiratie door de strijd die jongeren met een eetstoornis dagelijks leveren. In mijn functie als orthopedagoog was ik (deels) getuige van de impact en besloot om de onzichtbare strijd in hun hoofd te beschrijven. Tijdens het schrijfproces ontvouwde het verhaal zich gaandeweg en kwamen de karakters steeds meer tot leven. Toen het begin er eenmaal was, bedacht ik dat ik er 'iets mee wilde', in de hoop dat het meer begrip zou opleveren voor mensen die lijden aan een eetstoornis." De wens van Jacobine kwam uit toen ze in juli 2020 debuteerde bij uitgeverij Clavis met Wat je zegt zie je zelf. In maart 2021 verscheen De stilte zegt genoeg, een boek over omgaan met rouw en verlies. En in oktober 2021 voegde ze Steen voor steen toe. "Het zijn hoopgevende boeken geworden. Mijn doel is om bepaalde onderwerpen uit de taboesfeer te halen en begrip te creëren. Over de drang tot zelfbeschadiging is bijvoorbeeld veel onbegrip en dat is waarom ik Steen voor steen heb geschreven. Ik vind het belangrijk dat lezers gaan begrijpen dat er veel meer achter zelfbeschadiging zit dan je zou denken. De balans tussen dit wel noemen, maar niet als trigger te laten werken, was heel spannend."

> "Iedere keer dat je het moeilijk hebt, wil ik dat je terugdenkt aan dit bouwwerk. Wat onmogelijk lijkt, is steen voor steen of stap voor stap mogelijk. Ook voor jou."

- Opa van Iris op pagina 164 in Steen voor steen

Steen voor steen gaat ook over jezelf afsluiten en jezelf openstellen. Over muren opbouwen en muren afbreken. Waarom heb je daarbij gekozen voor een pleegzorgsituatie?

"Ik had een cliënt waar ik een heel goeie band mee heb. Ik heb nog steeds contact met haar. Op haar 17e had zij een écht thuis nodig. Met inmenging van mij is er een pleeggezin gezocht en gevonden. Dat er in het pleeggezin voor haar werd gezorgd was fijn, maar ook heel ingewikkeld. En zo is personage Iris geboren. Ze houdt mensen op afstand en vertrouwt ze niet. Wat dat meisje ook zei: 'Als ik zeg dat ik in een pleeggezin woon, dan word ik als probleemkind gezien terwijl mijn ouders degenen zijn die niet voor me kunnen zorgen.' Ze was dus al slachtoffer van haar opvoedingssituatie en dan kreeg ze ook dit stempel er nog bovenop. Ik vond het een heel belangrijk onderwerp om aandacht te geven."

"Om naast de kennis vanuit het werkveld nog meer achtergrondinformatie te verzamelen, heb ik een beroep mogen doen op verschillende mensen: pleegkinderen, pleegouders en pleegzorgbegeleiders. Alle research is nodig, want het verhaal moet kloppen. Zo heb ik bij een vriendin meegemaakt hoe ingewikkeld het kan zijn toen ze het contact met haar ouders verbrak omdat het beter voor haar was. Maar toen een cliënt van mij er bewust voor koos om afstand te nemen van haar ouders, moest ik ook als hulpverlener een proces doormaken om te accepteren dat het voor haar beter was. Mijn cliënt gaf aan: 'Ik wil ze niet meer zien. Als ik één vinger geef, sleuren ze me aan mijn arm weer terug.' Als hulpverlener dacht ik juist aan contactherstel. Het was een mooi proces om samen te concluderen: Soms zijn ouders gewoon niet goed voor je en waarom zou je dan niet voor jezelf mogen kiezen?"

Maak kans op een gesigneerd exemplaar van Steen voor steen!

Ben je nieuwsgierig geworden naar het boek Steen voor steen? Jacodine heeft een gesigneerd exemplaar beschikbaar gesteld voor een lezer van BIJ ONS. Ben jij enthousiast over dit boek, stuur dan een mail naar bijons@denvp.nl en vertel wat je motivatie is om dit boek te gaan lezen.

Op je website benoem je dat je de verhalen niet bedenkt, maar dat ze ergens ontstaan en je volgt wat er komt. Kun je dat uitleggen?

"De overeenkomst tussen al mijn boeken is dat gaandeweg het schrijfproces de hoofdpersonages bepalen hoe het verhaal gaat lopen. Ik heb niet het idee dat ik zelf heb bedacht de verhalen te schrijven, maar de hoofdpersonages van de boeken hebben zich aangekondigd. Iris diende zich tijdens het schrijven van mijn eerste boek, Wat je zegt zie je zelf, al eerder aan met haar verhaal dan Thom uit mijn tweede boek, De stilte zegt genoeg. Toch duurde het langere tijd voordat zij er klaar voor was om op de voorgrond te treden en van zich te laten horen. Iris is een personage dat zich niet makkelijk laat zien aan anderen, ook niet aan mij als schrijver. Alsof ze veel tijd nodig heeft gehad om alles beetje bij beetje te vertellen. Van de drie Young Adults die zijn uitgegeven, was Steen voor steen voor mij het moeilijkste boek omdat hoofdpersonage Iris als personage wat ingewikkelder is. Voor de lezers ook, heb ik gemerkt. Lezers gaven aan dat ze Iris wel door elkaar wilden rammelen. Maar ze vinden het mooi dat ze door het lezen van het boek beter begrijpen waarom ze is zoals ze is. Ze krijgen meer begrip voor haar reacties. En dat is precies wat ik hoop te bereiken met Steen voor steen: kijk verder dan de buitenkant. Iris lijkt een kreng, maar het is een heel kwetsbaar en beschadigd lief meisje. Ze beschermt zich door anderen op afstand te houden, maar ze heeft heel hard warme en lieve mensen nodig. Dat is een boodschap die ik aan pleegouders en kinderen mee zou willen geven: hoe uitdagend, spannend en moeilijk het ook is, neem de tijd om steen voor steen muren af te breken en samen iets moois op te bouwen."

Gerdien Rietveld

Foto's: eigen foto's van Jacodine van der Velde

Reacties van lezers

Redactielid Karin was lovend in haar recensie over *Steen voor steen* in BIJ ONS editie februari 2023. Ook andere lezers laten weten dat het een steengoed boek is.

"Iris heeft een moeilijke thuissituatie en belandt in een pleeggezin via jeugdzorg. Je leest haar verhaal hoe ze ermee omgaat en krijgt flashbacks van wat er gebeurd is in bepaalde periodes. Stapje voor stapje leert ze hier mee omgaan en probeert ze zichzelf terug te vinden. Dankzij Maduro laat ze haar muur steen voor steen vallen, maar dit gaat met vallen en opstaan. Aangezien ik zelf een opleiding jeugdzorg doe, vind ik dit boek ideaal leeswoer. Wat er in Iris haar hoofd omgaat, geeft een mooi beeld van wat er in realiteit kan gebeuren. Natuurlijk mogen we niet vergeten dat de realiteit vaak nog heftiger is."

(Bron: Melissa Stoops op Hebban)

"Ik blijf het fascinerend vinden hoe de schrijfster, Jacodine, een onderwerp wat zo kwetsbaar is op deze manier weet te brengen. Ze draait er niet omheen, wat maakt dat ik het met momenten bijna kan voelen, maar de mate van luchtigheid en humor zijn helpend om het onderwerp te kunnen dragen."

(Bron: Jb1986 op Hebban)

"De gedachten en gevoelens van Iris komen levensecht en realistisch over en tijdens het lezen moest ik meerdere malen een dikke brok in mijn keel wegslikken. Haar verdriet, onmacht, onzekerheid en woede spatten van de pagina's af en mijn moederhart huilde voor haar. Toch wist Jacodine weer de perfecte balans te bewaren en zat het verhaal ook boordevol hoopvolle, mooie en luchtige momenten. De pleegouders van Iris speelden een hartverwarmende rol en dat liet mijn moederhart gelukkig ook weer opzwellen."

(Bron: Nicole Schelling op Hebban)

"De afwisseling in Iris' hoofdstukken tussen de tijd dat ze net in het pleeggezin kwam en nu vond ik ook echt heel leuk gedaan. Het gat de lezer nog een beter beeld over Iris en de beslissingen die ze door het boek heen maakte."

(Bron: Raelyn Rebecca Layn op Hebban)

➡ ***Steen voor steen*** **kun je hier bestellen.**

Lees-, kijk- en luistertips

Volgende pagina

Lees-, kijk- en luistertips

Ben je op zoek naar een leerzaam, inspirerend, informatief of leuk boek over pleegzorg of gezinshuizen of naar een film of podcast? We hebben weer een hoop tips voor je! Heb je een suggestie voor een boek, podcast, film of iets anders dat we niet mogen missen? Laat het weten door een mailtje te sturen naar bjorn@denvp.nl!

Pleegkind

Auteur: Claire Keegan

Roosje wordt na de zondagmis door haar vader bij wildvreemde mensen achtergelaten. Ze heeft geen idee waarom haar vader zonder haar spulletjes uit te laden, wegrijdt. In de pleegfamilie gaat het er heel anders aan toe dan bij haar thuis. Ze krijgt daar alle ruimte om over zaken na te denken en ook financieel is het er fijner dan bij haar biologische ouders. Roosje hecht zich aan haar pleegouders, maar voelt ook onzekerheid. Want ze weet dat ze op een gegeven moment weer naar huis moet. En dat moment komt.

Pleegkind is toegankelijk geschreven. Je leest het op een lazy zondagmiddag zo uit. Het is geschreven vanuit het perspectief van het meisje. Als volwassen lezer kun je de beslissing van de vader begrijpen, maar de perceptie van Roosje is vanzelfsprekend anders. Ik heb zelf in de positie van het meisje verkeerd. Haar zienswijze raakt me. Als kind kun je nog niet inschatten wat er aan de hand is en waarom je in de steek gelaten wordt. Maar vooral de onzekerheid, het niet weten wanneer er aan de nieuwe – in haar geval prettige – situatie een eind komt, is voor veel pleegkinderen herkenbaar.
Ondanks dat het geen *feelgood* thema betreft, is het geen zwaar boek. Wil je meer diepgang over dit onderwerp, dan zou ik het boek niet oppakken. Het is wel een aanrader als je een paar uurtjes leesplezier wil ervaren.

Door Lily Monori van Dijken

➡ 'Pleegkind' kun je hier bestellen

Achter mijn rug hobbelt haar stemmetje mee
De mooiste haiku's over kinderen

Auteur: Luc Barbé

Haiku is een poëtisch vorm die zijn oorsprong vindt in Japan. Het zijn mooie observaties van herkenbare ervaringen met kinderen.

Achter mijn rug
hobbelt haar stemmetje
mee.

Haar grote ogen
blijven haar kleine voetjes,
altijd ver vooruit.

Dierentuin
een kind wijst verrukt
naar een mucje

Zomaar drie haiku's uit meer dan 300 haiku's van 155 binnen- en buitenlandse auteurs in *De mooiste haiku's over kinderen*, samengebracht door Luc Barbé. Mooi dat de winst van de verkoop naar de Vlaamse Vereniging voor Pleegzorg en de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen gaat.

Door Flip Woltering

➡ 'Achter mijn rug hobbelt haar stemmetje mee' kun je hier bestellen

De ontdekking van mijn andere geschiedenis
Kind uit een verzwegen generatie

Auteur: Nicole Koman

Na haar geboorte woonde Nicole eerst ruim een half jaar in een kinderhuis en daarna bij haar adoptieouders. Ze studeerde ontwikkelingspsychologie en koos voor werken met gezinnen. Eerst in de klinische psychiatrische gezinsbehandeling en nu is ze werkzaam als IMH-generalist (ook: Een IMH-generalist is gespecialiseerd in de zorg voor de allerjongsten - van nog niet geboren tot 6 jaar - binnen de context waarin zij opgroeien.)

Nicole heeft haar adoptieouders altijd als haar ouders ervaren, Er waren wel eens dingen die ze niet begreep, maar ze had een heel fijne en veilige jeugd. Tijdens haar studie kwamen er steeds meer vragen. Ze startte de speurtocht naar haar verleden, waardoor allerlei zaken op hun plek vielen. Zo ontdekte ze dat ze als afstandsbaby door verpleging en verzorging niet geknuffeld mocht worden. Ze mocht geen hechting aangaan. En een adoptieplasting had een proefrijd van een jaar. Iets wat onbewust ook spanning gaf bij haar ouders en zijzelf.

Nicole is ervan overtuigd dat het belangrijk is om niet te zwijgen over je verleden, maar om juist de muur af te breken en je geschiedenis onder ogen te zien. Ze geeft een goed beeld van een intensieve en verwarrende zoektocht: enerzijds de geborgenheid bij haar adoptieouders en anderzijds het missen van binding met haar oorspronkelijke gezin. Een waardevol boek over het belang van je oorsprong kennen en welke invloed dit heeft op je eigen leven en dat van je kinderen.

Door Flip Woltering

➡ 'De ontdekking van mijn andere geschiedenis' kun je hier bestellen

Bij elkaar blijven

Auteurs: Yvonne Aartsen, John Goessens & Marieke Klein Entink

Het uitgangspunt van pleegzorg is tijdelijke opvang voor kinderen die niet bij hun biologische ouders kunnen opgroeien. Ondanks die tijdelijkheid verbinden veel leden van het pleeggezin zich onvoorwaardelijk aan het pleegkind. En vaak blijft de verbondenheid, ook als de plaatsing formeel eindigt (ongeveer op 18 jaar en nu als een pleegkind 21 jaar wordt). Want, zo stellen de auteurs van 'Bij elkaar blijven': "De werkelijkheid van de pleegzorg leert zich niet veel aan van woorden als 'formeel' of 'officieel'. Die werkelijkheid is veel omvangrijker, rijker, intensiever." De banden die ontstaan, reiken verder dan de einddatum die door hulpverleners of financiers is bepaald.

De verhalen in het boek getuigen van deze vaak levenslange verbindingen tussen pleegkinderen, (pleegouders en broers en zusters. In interviews en gesprekken komen volwassen pleegkinderen aan het woord, alleen of met hun pleegouder(s), of met hun broer en zus die ook een gezin kreeg. Ook vertellen pleegouders en moeders van pleegkinderen over hun ervaringen. De auteurs, alle drie werkzaam in de pleegzorg/jeugdzorg, geven inhoudelijk commentaar in de intermezzo's tussen de hoofdstukken met verhalen. De prachtige fotoportretten zijn gemaakt door Alice Wolfs.

Door de boeiende inhoud en mooie vormgeving is 'Bij elkaar blijven' een toegankelijk en leerzaamaardig boek voor pleeggezinnen en alle betrokkenen om hen heen. De boodschap is positief: je kunt familie van elkaar zijn, maar je kunt ook familie van elkaar worden én blijven.

Door Femmie Jaffer

➡ 'Bij elkaar blijven' kun je hier bestellen

Vaderland - het eerlijke verhaal van een adoptievader

Auteur: Rob Mareveve

Ondanks dat het boek Vaderland over een adoptiegezin gaat, is het zeker de moeite waard om als pleegouder te lezen. Rob deelt heel puur en eerlijk situaties en uitdagingen die zich ook in menig pleeggezin voordoen. En dat begint al in het voorwoord als hij schrijft: "... hechten en hebben blijft voor hen een leven lang ingewikkeld. Daardoor vinden ze maar moeilijk hun plek." In het eerste hoofdstuk van het boek neemt hij je mee in het adoptietraject. Later lees je in korte verhalen over onbegrepen emoties, oordeelloze communicatie, positieve en negatieve aandacht, vertrouwen opbouwen en geven, verweven zijn met dagelijkse beslommeringen en normale gezinsperikelen die hun weerslag hebben op het gezin en de relatie tussen Rob en zijn vrouw Karin.

Aan het einde van het boek hebben ook adoptiezoon Abel en Yosef een eigen hoofdstuk. Ze werden geïnterviewd door een schrijver en journalist en doen zo ook hun verhaal. Ook zij zijn erg openhartig en het is bijzonder om de ervaring vanuit hun perspectief te lezen.

Door Silvia Verhoosel

➡ 'Vaderland' kun je hier bestellen

Wij en onze 240 pleegkinderen (documentaire)

Deze documentaire gaat over Grieta en Karel Gootjes, die samen voor maar liefst 240 pleegkinderen hebben gezorgd.

In beeld komen een aantal van hun voormalige pleegkinderen. Eén van hen is Erwin, die hun eerste pleegkind was. Hij heeft veel meegemaakt als jrijn jeugd. Hij is erg beschadigd geraakt, wat terug te zien was in zijn gedrag. Toch zien Grieta en Karel dat na vele jaren wat van hun opvoeding is blijven hangen. Erwin is tevreden met zijn leven met zijn vrouw en hond.

Ook maken wij kennis met Dylan. Als jongetje wordt hij uit huis geplaatst omdat zijn ouders niet goed voor hem kunnen zorgen. Soms moest hij met zijn vader mee uit stelen. Hij heeft nu zelf een zoontje van drie jaar, dat helaas ook in een pleeggezin woont.

Het resultaat is een mooi en eerlijk portret van Grieta en Karel, die met liefde en nuchterheid terugkijken op hun leven met deze kinderen. Misschien geven ze wel de belangrijkste boodschap die je kunt krijgen als pleegouder: al zorg je met alle liefde voor een kind, je hebt niet alles in de hand en meer dan je best kun je niet doen.

Door Christenne Peeters

➡ 'Wij en onze 240 pleegkinderen' kun je hier bekijken

Beeld uit documentaire 'Wij en onze 240 pleegkinderen'.

Donderdagen

Auteur: Rini van Dam

Doorleven na de zelfdoding van je man en tien jaar later uw dochter lijkt onmogelijk. Rini van Dam heeft dit moeten doen. In dit boek beschrijft ze het proces van verdriet, haar boosheid en angst. Maar ook hoe het haar lukt het leven vorm te geven. Anders, maar wel goed. Ze vertelt de reacties van haar kinderen en pleegkinderen en hoe ze hen heeft kunnen ondersteunen en hun proces.

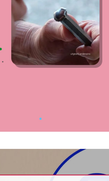
Rini van Dam is beeldend kunstenaar, dat lees je terug in haar boek. Ze beschrijft steeds flarden van herinneringen. De beelden die zij geeft in het boek, waarbij ook de kleuren en geuren van de natuur en het weer belangrijk zijn, komen los van de woorden. De beelden doen hun werk tijdens ex het lezen: mooie poppetjes van klei en gemaakt door haar kinderen - bij nader inzien met een strop. Of de muziek die je niet meer kunt horen zonder aan de begrafenis te denken.

Het boek is heel toegankelijk om te lezen en kan niet anders dan je raken. Een indrukwekkend verhaal over verdriet en herwonnen kracht.

Meer lezen over Rini? Lees hier het interview met haar.

Door Maud Verhoofstad

➡ 'Donderdagen' kun je hier bestellen

Pleegzorgboekenclub

De NVP en pleegzorg.nl hebben onlangs de pleegzorgboekenclub gelanceerd! In de boekenclub kun je een boek over pleegzorg aanvragen en die met andere pleegouders bespreken in de community op pleegzorg.nl. Door kun je ook zelf je pleegzorg-boekentips delen en zien welke boeken andere pleegouders aanraden. Lees en praat je ook mee?

Hoe werkt het?

Vraag bij de NVP het boek van jouw keuze aan, dat is helemaal gratis. De voorraad is beperkt, dus oprop. Lees het boek, maak aantekeningen over dingen die je raken, dingen die je later zou willen delen, of vragen die het oproept. Ga daarna naar de pleegzorgboekenclub op pleegzorg.nl en ga naar het gesprek over jouw boek. Deel met andere pleegouders wat jij van het boek vond of reageer op wat andere pleegouders schreven over het boek. Staat jouw boek er niet tussen? Start dan zelf het gesprek over het boek dat je gelezen hebt en andere pleegouders aanraadt. Heb je het boek uit en ben je uitgegraat over het boek? Stuur het terug naar de NVP, dan kunnen wij het weer naar een andere pleegouder sturen. Je mag het boek ook doorgeven aan een andere pleegouder zodat hij of zij ook mee kan doen met de boekenclub!

Wil je meer weten of een boek aanvragen? Neem een kijkje in de boekenclub!

Pleegzorgboekenclub

Word lid van de NVP!

Volgende pagina

Word lid van de NVP!

Wij vroegen pleegouders en pleegkinderen: 'Wat maakt pleeggezin zijn bijzonder?' Want ook al vinden veel pleegouders het zorgen voor pleegkinderen iets vanzelfsprekends, het is iets heel bijzonders.

Bij de NVP hebben we het hele jaar door aandacht voor pleeggezinnen. Wij zijn er voor pleegouders, pleegkinderen en eigen kinderen in pleeggezinnen. Wij zijn een plaats voor pleeggezinnen, waar je gehoord en gezien wordt, waar je waardering en steun vindt en waar je je stem kan laten horen om samen de pleegzorg te verbeteren.

Met jouw steun kunnen we dit blijven doen. Word ook lid van de NVP!

Word lid!

Waaraan lever je een bijdrage?

- Aan het ontwikkelen en het ondersteunen van pleegoudernetwerken, zodat ieder pleeggezin toegang heeft tot zo'n netwerk.
- Aan de helpdesk, die vragen van pleegouders beantwoordt en advies geeft.
- Aan het behartigen van de belangen van pleegouders, zowel landelijk als lokaal.

Het lidmaatschap van de NVP kost 20 euro per jaar. Als je nu lid wordt, ontvang je het gesprekssspel voor pleeggezinnen Dromen, denken, doen.

"De helpdesk van de NVP neemt de tijd voor je en gaf mij tips hoe ik met de situatie om moest gaan. Ik voelde mij gehoord en begrepen. Heel fijn dat pleeggezinnen op deze manier ondersteund worden, daarom heb ik besloten om lid te worden."

Meer BIJ ONS

Volgende pagina

BIJ ONS
thuis in een gezin

Meer BIJ ONS

Wil je als eerste op de hoogte zijn als het nieuwe magazine verschijnt? Abonneer je gratis en je ontvangt het volgende magazine in je mail!

Abonneren

BIJ ONS februari 2023

Dit nummer van BIJ ONS is gewijd aan het 50-jarig jubileum van BIJ ONS en haar voorloper Mobiel. Dit nummer bevat dan ook veel artikelen over ervaringen met pleegzorg, vroeger en nu. NVP-directeur Peter beschrijft waarvoor en op welke manier er aandacht is voor pleegzorg in de politiek. Karin interviewt John Goessens, hij heeft ruim 40 jaar ervaring in de jeugdzorg en zorgde zelf voor meer dan 25 pleegkinderen. Gerdien interviewt redactielid Flip. Samen kijken zij terug op de jarenlange ervaring die Flip heeft met pleegzorg. Lily laat drie generaties pleegkinderen aan het woord over hoe zij hun leven in een pleeggezin (hebben) ervaren en Femmie vertelt hoe eigen kinderen van pleegouders de laatste jaren eindelijk meer aandacht krijgen. Verder vertelt Anneke Vinke over de benadering van trauma en hechting door de jaren heen en verschijnt een column uit de jaren ‘90 opnieuw. Dat en meer lees je in deze editie van BIJ ONS!

➡ Lees verder

BIJ ONS september 2022

Deze editie van BIJ ONS staat in het teken van samenwerken. Wat zijn de sleutels voor een succesvolle samenwerking, welke dilemma’s kom je tegen als pleegouder, wat zijn de do’s en don'ts en wat kun je leren van anderen om goed samen te werken? In dit nummer lees je over de dialogen die de NVP organiseerde om samenwerkingen in de jeugdhulpverlening te verbeteren. Pleegouder Jolanda deed mee aan de dialogen en deelt haar ervaringen: “Praten met elkaar in plaats van over elkaar, dat is echt de sleutel.” Verder lees je over de samenwerking tussen pleegouders die ‘adoptief ingesteld’ worden genoemd en de biologische ouders van pleegkinderen. In een artikel over samenwerkingsrelaties tussen opvoeders en ouders vertellen Martine Noordegraaf en Ellen Schep van de Christelijke Hogeschool Ede over de methodiek ‘de relationele route tot gedeeld opvoederschap’. En redactielid Peter schrijft over zijn ervaringen met samenwerken als pleegouder op afstand.

➡ Lees verder

BIJ ONS februari 2022

De rode draad in het nieuwe magazine is het vertellen van je verhaal. Zo heeft Tweede Kamerlid Lisa Westerveld verhalen van pleeg- en gezinshuisouders nodig om in het politieke speelveld ‘te vechten tegen de bierkaai’, vertelt ze in een interview. Pleegkind Lily Monori van Dijken beschreef haar levensverhaal in een boek. Redactielid Daisy roept op om inspraak van kinderen en jongeren mogelijk te maken bij juridische beslissingen. In Mijn Levensboek, dat in 2022 vijfentwintig jaar bestaat, staat het ‘verhaal van je leven’ centraal. Lindy ging op bezoek bij De Huiskamer voor Pleegouders in Tilburg. Daar ontmoeten pleegouders elkaar om verhalen te delen en elkaar te ondersteunen, zodat ze het pleegouderschap volhouden.

➡ Lees verder

Alle edities van BIJ ONS vind je hier.

Neem contact op

Voornaam

Achternaam

Emailadres

voorbeeld@mailadres.nl

Heb je vragen over het magazine of wil je meedoen met de redactie? Vul hieronder je vraag of opmerking in of geef aan ons door hoe jij wilt bijdragen!

Jouw vraag, opmerking of suggestie.

Ik ga akkoord met de verwerking van de ingevulde gegevens volgens de privacy policy van de NVP, te vinden op denvp.nl/privacy.

☐ Akkoord

Verstuur

Paula Sterkenburg, Beanka Meddeler-Polman en Jos Schrijver

Gehechtheid in de praktijk

Sonia (7 jaar) is blind. Ze is van een bankje gevallen. Ze lijkt helemaal geen pijn te hebben, hoewel het echt pijn had moeten doen. De leerkracht heeft hierdoor niet in de gaten dat zij gevallen is en mogelijk pijn heeft. Sonia staat langzaam op en gaat verder spelen. Ze laat geen signaal van gehechtheidsgedrag zien. Ze had kunnen huilen of roepen. (Pagina 73)

Gehechtheid in de praktijk is bedoeld om ouders en werkers in de gehandicaptenzorg te ondersteunen bij de gehechtheidsontwikkeling van kinderen en volwassenen met een visuele en/of verstandelijke beperking. De hoofdstukken bevatten blokjes ‘Belangrijk om te weten’, met uitleg over bijvoorbeeld het belang van troost zoeken bij stress en pijn. Vervolgens een praktisch voorbeeld, zoals dat van Sonia. Kennis- en inzichtvragen en observatie- en reflectieopdrachten zetten de lezer verder actief aan het werk.

Het werkboek is ook uitstekend geschikt voor een bredere doelgroep. Sonia had net zo goed een kind zónder visuele problemen kunnen zijn, zoals een kind met gehechtheidsproblemen of een pleegkind. Pleegzorgwerkers en pleegouders kunnen het boek gebruiken bij de begeleiding en opvoeding van pleegkinderen met (gehechtheids)problemen. En ze kunnen hun eigen gedrag doorlichten aan de hand van thema’s in het boek, zoals empathie - invoelingsvermogen - of de eigen gehechtheid.

Alle lof voor de praktische beschrijvingen en uitleg, inclusief de theoretische achtergronden. Het boek staat vol relevante voorbeelden en uitdagende vragen en antwoorden.

Via de website van Bartiméus kan een PDF van het werkboek gratis gedownload worden.

Gehechtheid in de praktijk

Door Femmie Juffer, redactielid van BIJ ONS en emeritus hoogleraar adoptie en pleegzorg

Iva Bicanic en Richard Korver

Dicht bij huis. Hoe steun je een kind na seksueel misbruik?

Beide auteurs werken met slachtoffers van seksueel misbruik en hun ouders. Richard Korver is jurist en staat hen bij tijdens het proces van aangifte en rechtszaak. Iva Bicanic ondersteunt kinderen en ouders in het omgaan met de psychische gevolgen ervan. Het boek is tot stand gekomen door gesprekken en interviews met hen beiden en samengesteld door Marlies Kieft, journalist en schrijver. De praktische en laagdrempelige beschrijvingen van de gevolgen, de juridische procedures en de mogelijkheden met therapie maken dat het boek, ondanks het moeilijke onderwerp, gemakkelijk leest. De praktijkverhalen van zowel Korver als Bicanic dragen daar zeker toe bij.

Er worden in het boek wat stereotyperingen over misbruik weggepoetst, zoals dat iedere pleger pedofiel is en dat de meeste daders vreemden zijn. Het hele spectrum van gevolgen van misbruik komt aan bod in het boek. Moet je wel of geen aangifte doen? Wat kan je doen of beter laten in de begeleiding van het kind? Wat doe je met schuldgevoel en schaamte, met woede, met angst? Wie licht je in en wie niet?

De belangrijkste boodschap in het boek: als (pleeg)ouders heb je in het herstel een belangrijke rol en het is nooit te laat om een kind te ondersteunen bij het verwerken van misbruikervaringen. Dit boek is echt een aanrader voor iedere pleegouder en gezinshuisouder en hun begeleiders.

Dicht bij huis

Door Maud Verhoofstad, redactielid van BIJ ONS, pleegouder, vertrouwenspersoon en mantelzorgmakelaar

Dr. Juliette Liber

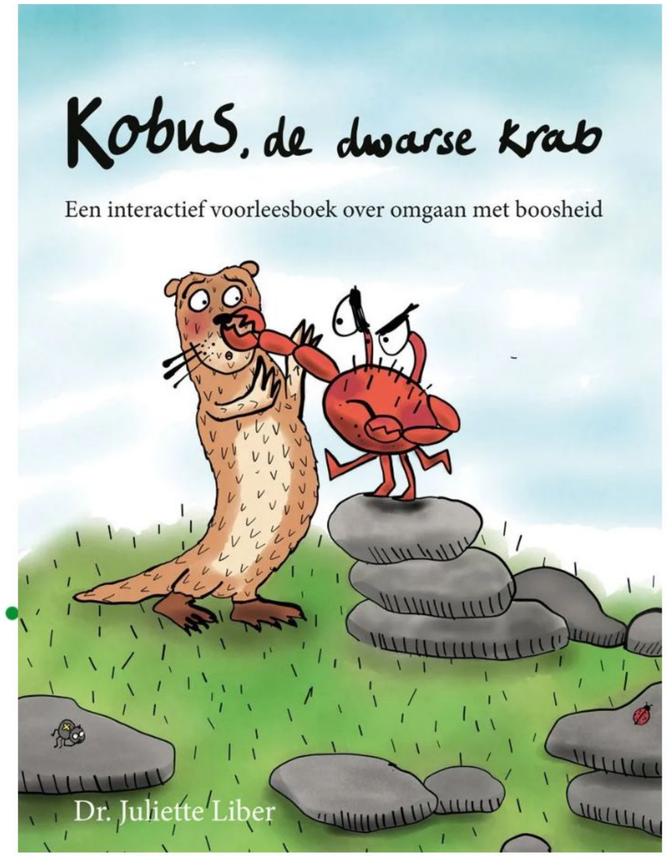
Kobus, de dwarse krab

Kobus, de dwarse krab is een interactief voorleesboek dat kinderen tips biedt om minder snel boos te worden of boosheid op een handige manier op te lossen. Te snelle of te heftige boosheid wordt op een eenvoudige, speelse en (therapeutisch) verantwoorde manier bespreekbaar gemaakt. De duidelijke zwart-wittekeningen met rode accenten beelden dierfiguren met herkenbare menselijke karaktertrekken uit. Voor de doorsnee-opvoeder is dit boek mogelijk soms wat té therapeutisch van aard. Maar als die stukjes overgeslagen worden, krijgt Kobus de krab bewustwording van boosheid alsnog voor elkaar.

Met een toegangscode in het boek en de website kobus.swpbook.com zijn gratis materialen voor interactieve elementen te downloaden. Geschikt als voorleesboek voor kinderen in de leeftijd van 5 tot 8 jaar.

Kobus, de dwarse krab

Door Gerdien Rietveld, redactielid BIJ ONS, gezinshuisouder en tekstschrijver

Yvonne Aartsen, Gé Haans, Marieke Klein Entink

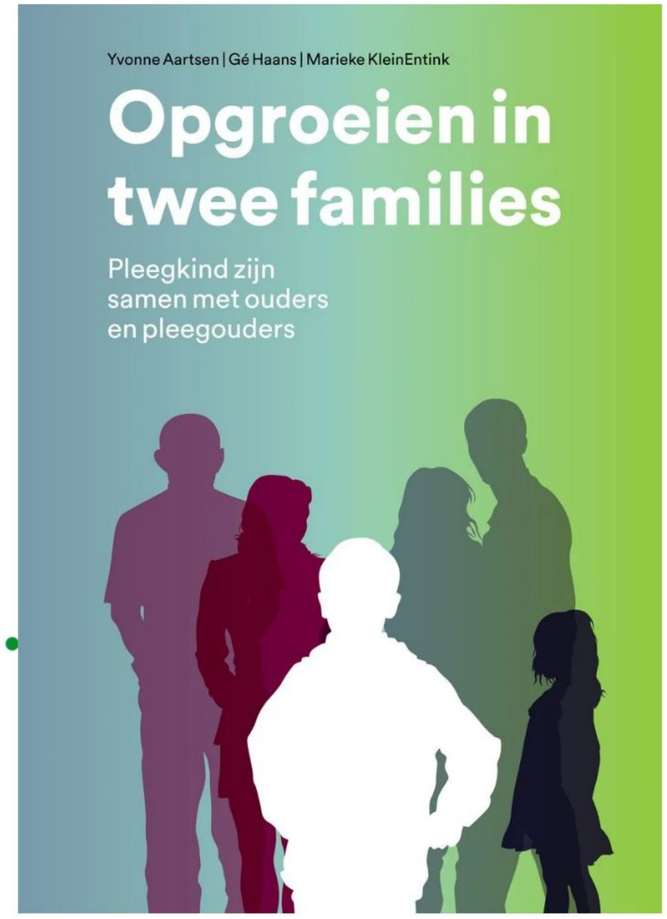
Opgroeien in twee families

Als kinderen langdurig opgroeien in een pleeggezin, is het belangrijk dat ouders en pleegouders samenwerken. Eén ding staat vast: ieder kind wordt geboren uit twee ouders, dat kun je niet wegpoetsen. Leven met die werkelijkheid kan heel moeilijk zijn als een kind zijn oorsprong niet kent. Dit boek gaat over hoe je binnen pleegzorg ouders en kind de ruimte en mogelijkheden geeft om elkaar te leren kennen. Maar ook hoe je als ouders en pleegouders samen voor het belang van het kind kunt staan. Lange tijd was pleegzorg, zeker langdurige pleegzorg, vooral het overnemen van ouderschap in plaats van opvoederschap. Die twee kunnen naast elkaar bestaan en tot heil van pleegkinderen en hun ontwikkeling leiden.

Een boek vol praktische tips, maar ook met aandacht voor problemen van en rolverwarring bij ouders, pleegouders en begeleiders. Het is een aanrader voor pleegouders en pleegzorgwerkers, maar ook voor medewerkers van gemeenten die de zorg moeten faciliteren en fiatteren. Met dit boek krijgen zij een goed beeld van de complexiteit van pleegzorg.

Opgroeien in twee families

Door Flip Woltering, redactielid BIJ ONS, gepensioneerd pleegzorgwerker en (pleeg)grootvader

Annemieke Terpstra en Véronique Renting

Ik haat je, blijf bij mij

Dit boek staat vol met ervaringsverhalen over hechtingsproblematiek. De titel verwoordt het ingewikkelde gevoel dat kinderen hebben die onder moeilijke omstandigheden zijn opgegroeid. De schrijfsters zijn beiden ervaringsdeskundigen in het omgaan met hechtingsproblematiek. Ze zorgen namelijk al jaren voor adoptie- en pleegkinderen met deze problemen. Ze wilden een brug slaan tussen de kennis van professionals en ervaringen uit de praktijk. Dat is meer dan gelukt.

De verhalen liegen er niet om. Het zijn vaak heftige situaties van opvoeders die zijn afgewezen en worden verafschuwd, maar die voor de kinderen door het vuur blijven gaan, omdat die het vechten zo waard zijn. De veertienjarige Valentino vertelt over haar eigen hechtingsproblemen en wat die met haar doen. De verhalen worden afgewisseld met theorie, bijvoorbeeld over veelvoorkomende gedragingen als stelen en liegen en hoe hiermee om te gaan. Het boek is helpend voor beginnende professionals of opvoeders, maar ook voor mensen met vergelijkbare ervaringen die herkenning of bevestiging zoeken. Het hoort in de kast te staan bij iedereen die te maken heeft met deze problematiek of er meer over wil weten. Ook is het goed in te zetten als psycho-educatie voor aspirant-pleegouders, omdat verhalen uit de praktijk zo anders zijn dan de theorie.

Ik haat je, blijf bij mij

Door Karin Zanin, redactielid BIJ ONS en gezinshuisouder met specialisatie in de hulpverlening rondom trauma en hechtingsproblematiek

Yael Meijer

Kiekeboem!

Kiekeboem! vertelt wat de gevolgen zijn van verwaarlozing en geweld bij baby's, peuters en kleuters. Het boek komt voort uit het project Onzichtbare kinderen van Fier. Het beschrijft wat het voor jonge kinderen betekent om op te groeien in onveilige situaties en hoe je als professional zo vroeg mogelijk kunt signaleren en ondersteuning kunt bieden.

Veel ouders die in onveilige situaties opgroeiden en veel stress kenden in hun jeugd hebben zelf grote moeite om hun kinderen veiligheid te bieden. Wat triggert hen waardoor het misgaat? Het boek is interessant en geschikt voor professionals die met kwetsbare gezinnen werken. Kinderen die in deze gezinnen opgroeien, vallen soms op door heftig gedrag of zijn juist heel volgzaam en lief. Het boek geeft ook veel handvatten aan (toekomstige) pleegzorgwerkers.

Kiekeboem!

Door Flip Woltering, redactielid BIJ ONS, gepensioneerd pleegzorgwerker en (pleeg)grootvader

Annemiek Harder, Erik Knorth en Chris Kuiper (red.)

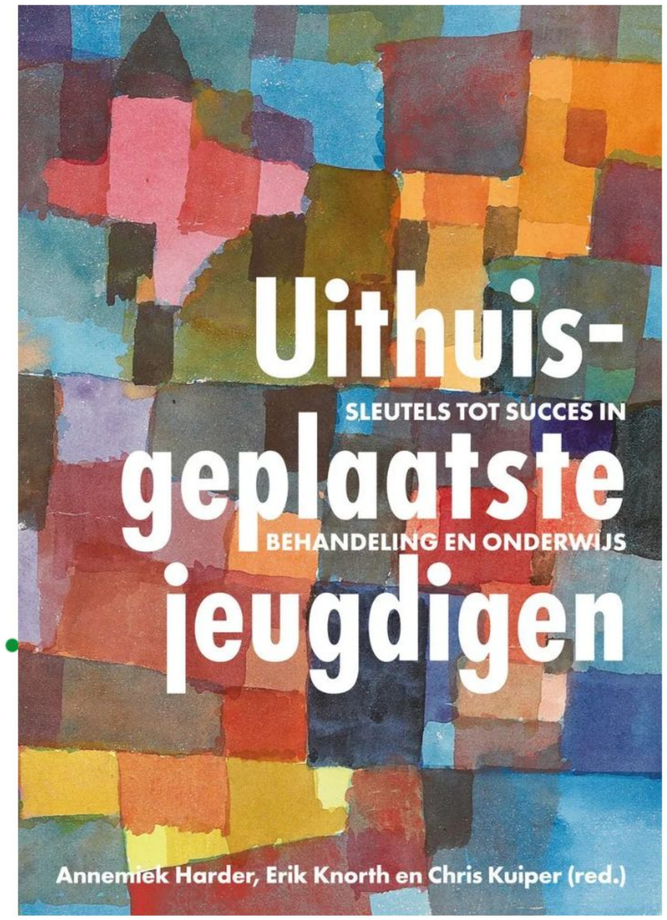
Uithuisgeplaatste jeugdigen

Dit is een interessant boek over uithuisplaatsingen van jeugdigen en wat er nodig is om die succesvol te laten verlopen. Het geeft een overzicht van ‘wat werkt’ in de hulpverlening en het onderwijs. Er komen veel onderwerpen aan bod, zoals plaatsing in internaten, gezinshuizen, gezinsleefgroepen en pleeggezinnen. Ook is er aandacht voor samenwerking met alle partijen.

Het boek is een aanrader voor beroepskrachten uit de jeugdzorg, docenten, studenten en beleidsmedewerkers. Het beschrijft helder wat nodig is voor goede hulp, maar ook wat aanpassing behoeft en waar knelpunten zitten.

Uithuisgeplaatste jeugdigen

Door Flip Woltering, redactielid BIJ ONS, gepensioneerd pleegzorgwerker en (pleeg)grootvader

Manell Hoenselaars

Dagboek van een pleegkind

Dit mooi uitgevoerde dagboekje is volgens de maker bedoeld voor pleegkinderen van negen tot dertien jaar, maar ik vind het ook geschikt voor jongeren tot een jaar of zestien. Het kan kinderen helpen om grip te krijgen op wat er allemaal gebeurt als ze in een pleeggezin gaan wonen. Per dag is er een vraag waarop ze antwoord kunnen geven. Die vragen gaan bijvoorbeeld over school of over hun pleeggezin. Wat vinden ze gemakkelijk en wat gaat moeilijk?

Het boekje kan ook helpen om emoties beter te begrijpen en verwerken en het contact met het pleeggezin te optimaliseren. Wie meer wil weten over dit boekje, kan via e-mail contact opnemen met de maker Manell Hoenselaars.

Mail Manell Hoenselaars

Door Flip Woltering, redactielid BIJ ONS, gepensioneerd pleegzorgwerker en (pleeg)grootvader

